

VÍTEJTE V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BROUMOVSKO

LETNÍ.BROUMOVSKO

Informační noviny. Broumov, Police n. M., Teplice n. M., Meziměstí ■ LÉTO 2015

Jaro a léto na Broumovsku je plné akcí všeho druhu

Poznávejte, objevujte, užívejte si Broumovsko

Baví vás jedinečné kulturní zážitky? Rádi si vyrazíte na procházku nebo vyjíždku na kole? Anebo chcete poznávat historii? Letní Broumovsko nabízí program pro každého z vás a samozřejmě i pro vaše děti. Stačí si jen vybrat...

Velkou událostí letošní letní sezóny je už 10. ročník festivalu Za poklady Broumovska, který se stal velmi oblíbeným mezi místními i návštěvníky. Genius loci kostelů, kde se koncerty konají, a vynikající interpreti krásné hudby uchvátí každého, kdo se na festival přijde podívat. Concertů se odehraje deset, a to vždy v sobotu v podvečer. Podrobnosti o programu celého festivalu najdete na straně 26 těchto novin. A pokud vás zajímá putování po kostelích tzv. broumovské skupiny, které koncerty hostí, přečtěte si článek na straně 6.

Centrem kulturního dění v regionu je broumovský klášter a jeho zahrada. Citlivá revitalizace tomuto jedinečnému místu prospěla, ostatně přesvědčte se sami. V klášteře se konají rozmanité typy prohlídek – hudební, s Lotrandem, noční, a dokonce také speciální prohlídky, které povede převor břevnovského kláštera Prokop Siostroznek. Po celý červen navíc bude v klášteře k vidění kopie největší rukopisné knihy na světě

– Codexu Gigas (Ďáblovy bible). Detaily prozradí článek na straně 4.

Hurá, prázdniny!

V létě se u nás nebudou nudit ani děti. Můžete s nimi navštívit například mlýn Dřevíček, v němž se ukrývají hodná čerta anebo třeba muzeum papírových modelů či muzeum stavebnice Merkur v Polici nad Metují (viz str. 16).

Kudy kam k vodě se dozvíte v přehledu na straně 8.

Dobrodružné výpravy, tajemná zákoutí a pozoruhodné útvary na vás čekají ve skalních městech Broumovska. Například v Teplických skalách vám díla přírody a jejich tajemství ukáže buď zkušený průvodce, anebo si můžete vzít na pomoc průvodce v mobilu. A kdo si rád hraje, bez ohledu na věk, může zkusit tzv. hledačku (quest). Více vám napoví článek na straně 3.

Novinkou letošní sezóny jsou cyklovíkendy – společné vyjíždky za zajímavými

cíly. A protože víme, že každý má na kole rád své tempo, najdete v programu speciální vyjíždky pro děti, ženy i fandý pořádných singltreků (str. 12). Pokud raději chodíte pěšky, zkuste třeba dvě naučné stezky v okolí Machova (str. 10).

Víte, co je to slackline? Jestli ne, přijďte na Bischofstein, zvaný Bišík, obdivovat umění těch, kteří dokáží chodit po lanech zavěšených mezi dvěma stromy. Na Bišíku se pořád něco děje (viz str. 20) a novinkou sezóny je rozhledna na nedalekém Čápu, nejvyšším vrchu Teplických skal. Užijte si tak nový výhled na krásy našeho kraje.

Zajímavé turistické cíle na vás čekají i v blízkém Polsku. Nebojte se proto vydat za hranice a nahlédnout do nově otevřeného Centra vědy a umění ve Valbřichu nebo si projít křešovskou křížovou cestu.

To však zdaleka není vše. Nalistujte si proto další stránky v našich novinách a vyberte si program podle své chuti. Broumovsko vás vítá!

Adršpašsko - Teplické skály

Kraj pískovcových skla a barokních památek láká nejen horolezce. Objevte kouzelné skalní útvary.

Strana 2 - 3

Specialized Bike resort Broumovsko

Cyklistický region nabízí v letošní letní turistické sezóně kromě tradičních cyklozávodů Rallye Sudety nebo MTB Trilogy Broumovsko také „cyklovíkendy“.

Strana 11

Měděný důl Bohumír

Nová turistická atrakтива regionu bude otevřena 1. června 2015. Nahlédnete do hlubin země. U nás už to půjde také.

Strana 14

Jubilejní 10. ročník festivalu Za poklady Broumovska

Hudební program bude nabitý skvělými osobnostmi a tělesy české a zahraniční hudby.

Strana 20

TURISTICKÁ OBLAST
**KLADSKÉ
POMEZÍ**

www.kladskepomezi.cz

Adršpach: příběh hradu na místě dnešní vyhlídky

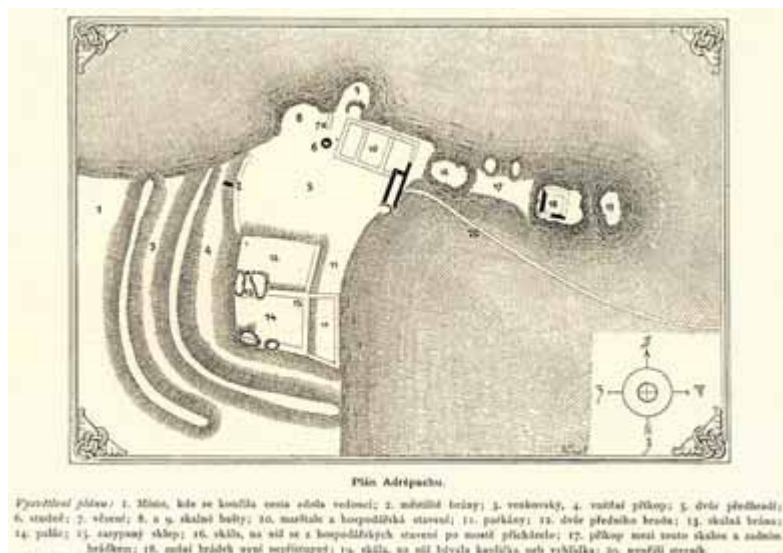
Jsou místa doslova protkaná staletou historií. Jedním z nich je vyhlídka na Starozámeckém vrchu. Právě na tomto místě, na skalní plošině cca 2 km západně od dnešní obce Adršpach, totiž stával hrad Adršpach. Na severní straně byl chráněn kolmou skalní stěnou a z ostatních stran strmými, zalesněnými a těžko přístupnými stráněmi.

První zmínka o hradu pochází z roku 1355 v Majestas Carolina Karla IV. V roce 1354 se dostal do rukou Hanuše z Adršpachu. Později se majitelé často měnili. Za husitských válek se hradu zmocnil hejtman Jan Krušina z Lichtenburka a držel jej v letech 1428–1434. Po jeho smrti je doložen jako pán na Adršpachu jeho bratr Hynek (získal hrad v roce 1437).

Po roce 1438 byl hrad pánům z Dubé vrácen, ale brzy nato jej koupila slezská města. Během husitských válek byl vypálen a zbořen a už nebyl nikdy obnoven. V podvědomí lidí zůstal pouze jako hrad, který obývali loupežníci, nebo hrad bez historie. Dodnes se dochovaly pouze základy sklepů. V místech, kde kdysi stával hrad Adršpach, na tzv. Starozámeckém vrchu, který je ve výšce 681 m n. m., je dnes vyhlídka. Ze skalního ostrohu se vám naskytne velkolepý výhled na Adršpašské skalní město, Křížový vrch a větší část Dolního Adršpachu. Západním směrem jsou vidět Krkonoše se Sněžkou a Královecký Špičák.

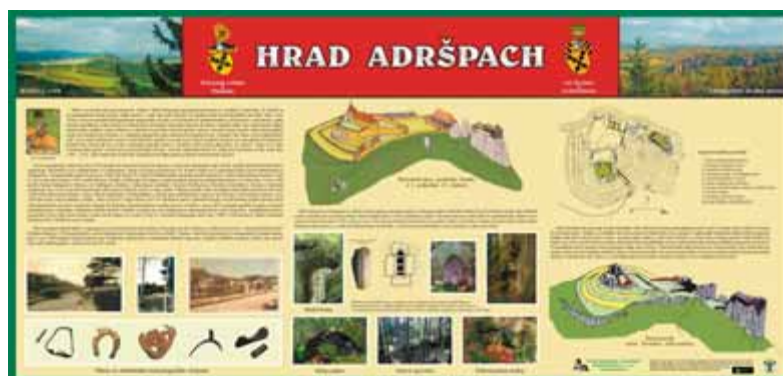
Cesta vedoucí k vyhlídce nebyla doposud příliš udržovaná. Pro budoucí návštěvníky máme však jednu dobrou zprávu: majitel cesty, společnost Lesy České republiky, se rozhodla cestu opravit. Práce budou provádět TS Adršpach a mělo by se začít už letos v červnu. Cesta by měla být opravena podobně, jako byly zrekonstruované cesty v oblasti zvané Křížový vrch. Je to tak další tip na výlet (nejen) v případě, kdy je ve skalách hodně návštěvníků.

Beata Radoňová Adršpašské skály

Zámek Adršpach

Kromě pískovcových skal můžete v Adršpachu navštívit také zámek. Prohlédnout si zde můžete první horolezecké muzeum v České republice s expozicí pískovcového lezení. Od května do konce srpna zde bude výstava kostýmů z pohádek, které se v Adršpašských skalách natáčely – Princ a Večernice a Třetí princ. Připravují zde také výstavu starých pohledů, fotografií a motivů Broumovska od pana Bergmana. Do zámku se dostanete přímo ze skalního prohlídkového okruhu nebo pěšky cca 10 min. od hlavního parkoviště. Informace na www.zamekadrspach.cz.

Vydejte se v horkých letních dnech do míst chladných skalních soutěsek a mohutných věží.

Pískovcové skalní město

Teplické skály, jejich tajemství a zvěsti o jejich unikátnosti a kráse lákají již po staletí návštěvníky nejen z celé České republiky, ale i ze zahraničí. Mnozí z nich se sem vracejí stále znovu a spolu s nimi přicházejí další, kteří zdejší krásu teprve objevují.

Labyrintem skal, propleteným rozlitémi jezírky, potůčky průzračné vody, drobnými peřejemi a vodopády, připomínající zkmenné město, jehož věžovité domy jako by byly zaklety do roztočivých útvarů – do „skalních měst“, vás provede naučná stezka, průvodce, aplikace pro chytré telefony nebo zábavná hra nejen pro děti. Při překonávání schodů, procházení skalními soutěskami i tajemnými zákoutími si přijde na své každý, kdo má alespoň trochu rád pobyt v přírodě.

Kaňon Sibiře, majestátné Chránové a Martinské stěny okouzlí každého návštěvníka. Další části skalního masivu jsou zpřístupněny značenými turistickými trasami, které vás provedou krajem Jiráskova románu Skály a nabídnou vám několik zajímavých vyhlídek po kraji. Určitě si nenechte ujít výhled ze skalnatého vrcholku Čáp, kde byla v září roku 2014 postavena nová 13 m vysoká rozhledna nebo ze zříceniny středověkého hradu Skály, kterou naleznete na severozápadním okraji Teplických skal.

věkého hradu Skály, kterou naleznete na severozápadním okraji Teplických skal.

Objevovat vše, co Teplické skály skrývají, můžete s průvodcem, mobilním průvodcem nebo s dětmi zábavnou hrou.

Kolikrát se vám při návštěvě skal podařilo najít kořenový krápník nebo zhlédnout mravkolva? Pokud je vaše odpověď „nikdy“, využijte naši průvodcovskou službu. Aktuální časy pravidelných prohlídek, které není potřeba objednávat a které jsou nabízeny návštěvníkům skal bezplatně, naleznete na webových stránkách Teplických skal, na facebookovém profilu nebo přímo na pokladně. Pro skupiny

10 a více osob je možné telefonicky či e-mailem domluvit prohlídky i v jiných termínech. S průvodcem na trase se zájemci dozví mnoho zajímavostí o vzniku a objevování skal, o jejich obyvatelích z živočišné i rostlinné říše a mnoho dalších leckdy neznámých informací.

Již druhým rokem se na prohlídku můžete vydat i s mobilním průvodcem. Jedná se o aplikaci do chytrých telefonů, kterou si jednoduše stáhnete na internetu přes program Google Play. Tam si najdete aplikaci „Mobilní turistický průvodce Galileo“, nahrajete si mapu Teplic nad Metují (nutnost min. 100 MB místa na disku), nastavíte si upozornění na POI body na max. 40 metrů a můžete vyrazit. Stáhnout aplikaci si můžete předem v klidu domova, nebo na místě využít wi-fi připojení, které je zdarma u pokladny do skal. Mobilní průvodce vás bez nutnosti signálu či wi-fi připojení upozorní na nejzajímavější místa na trase a nabídne vám mnoho zajímavých informací, které nenaleznete ani na tabulích naučné stezky.

Zábavná hra pokračuje i letos. A truhla s pokladem je stále plná.

Tak jako každé místo, kde se v dobách více i méně dávných schovávali lidé před vrchnotí, darebáci před spravedlností a nadpřirozené bytosti před lidmi, i Teplické skály ukrývají mnohá tajemství a hlavně nejen zapomenutý poklad. Pojďte si tedy zpestřit prohlídku skal hledáním jednoho z nich. „Za pokladem Teplických skal“ je zábavná hra, při které si užijete kupu legrace a jako bonus se dozvíte mnoho zajímavostí. Pokud se chcete do hledání pokladu zapojit, prostě na pokladně Teplických skal o „tajnou mapu“ a pokuste se za pomoci indicií vylustit tajemku, která vám na konci vaší cesty vydá heslo pro získání pokladu.

S questem KoleMetuje

Prošli jste Teplické skály a ještě byste si rádi prohlédli jejich okolí? Nebo jste v Teplicích nad Metují a máte zhruba hodinku času, než vám pojede vláček či autobus? Pro všechny, co mají rádi zábavu a dobrodružství, jsme připravili hru podobnou šipkované, které se říká quest, nebo česky také hledačka. Jedná se o veršovaný text doplněný mapkou, podle které postupujete od jedné zajímavosti ke druhé a vyplňujete tajemku, která vám na konci cesty vydá tajemství v podobě místa, kde je uschován poklad. Zábavnou a hravou formou tak navštívíte a poznáte nejzajímavější místa našeho města a případně si i zkrátíte čekání na váš spoj. Naše první hledačka se jmenuje KoleMetuje a letáček k ní si můžete vyzvednout na Informačním centru v Teplicích nad Metují, nebo si jej vytisknout z www.questing.cz.

Jana Klimešová

Čtete, navštívíte a soutěžíte s námi o 100 rodných vstupenek do Teplických skal

Podmínky soutěže jsou jednoduché. Po prohlídce broumovského kláštera si pečlivě uschovejte vstupenku, odpovíte na tři jednoduché otázky a anketní lístek, spolu se vstupenkou z kláštera odevzdáte v Turistickém informačním centru v Teplicích nad Metují za volnou vstupenku do skal. Soutěž probíhá nejdelší od 1. 5. 2015 do 31. 7. 2015 a platí pouze pro prvních 100 soutěžících.

- Jakému řádu patří broumovský klášter?
A) Sv. Benedikta
B) Jezuitů
C) Německých rytířů
- Co je uloženo ve sklepeních broumovského kláštera?
A) uhlí
B) fresky
C) mumie
- Kde se nacházejí Teplické skály?
A) v Krkonosích
B) v Jeseníkách
C) na Broumovsku

Jméno a příjmení:
Kraj trvalého bydliště:
Věk:
Délka pobytu na Broumovsku:
Důvod pobytu na Broumovsku:
Bez uvedených údajů, správně zodpovězených otázek a vstupenky z broumovského kláštera, není možné se soutěže zúčastnit. Každá rodina se může zúčastnit soutěže pouze jednou. Na výhru nevzniká právní nárok. Osobní data budou předána třetím stranám a budou použita pro interní účely. Více na www.teplickeskal.com.

Nová sezóna v „novém“ klášteře

Je tu další letní sezóna a s ní také řada novinek v broumovském klášteře, který zve k návštěvě zájemce o historii, milovníky hudby, dobrodruhy i příznivce her – zkrátka všechny zvědavé bez ohledu na věk.

V roce 2014 prošel broumovský klášter rozsáhlou revitalizací. Stavební úpravy se částečně dotkly prohlídkového okruhu, ale návštěvníci, kteří zavítali do kláštera, byli většinou velmi trpěliví a měli pro revitalizaci pochopení. Broumovský klášter byl v roce 2014 pro návštěvníky poprvé otevřen po celý rok, tedy i mimo hlavní turistickou sezónu. Na letní turistickou sezónu, která oficiálně začíná 1. dubna, přináší několik dalších novinek.

Po celý červen bude možné v klášteře spatřit kopii největší rukopisné knihy na světě Codexu Gigas neboli Dáblovy bible. Kniha bude vystavena v klášterní knihovně mezi dalšími vzácnými svazky a zájemci ji budou moci spatřit v rámci prohlídkového okruhu. Další zajímavou novinkou jistě budou i hudební prohlídky, které klášter nabídne čtyřikrát do týdne v červenci a srpnu, a to vždy od 12 hodin. Prohlídka kláštera

bude doplněna o varhanní koncert, jehož se zhostí mladí studenti hudby. Každý týden se představí jiný umělec, během osmi prázdninových týdnů tak budou mít návštěvníci možnost poslechnout si osm různých uměleckých přednesů. V červnu bude také otevřena nová interaktivní expozice „Krajina, píseň a člověk“, která představí unikátní chráněnou krajinnou oblast Broumova.

Novinky se chystají i na prohlídkovém okruhu. Pokud půjde vše bez problémů, v klášteře bude k vidění nově zařízená místnost a chystají se také prohlídky nově opravené části broumovského kláštera, kde bylo zrestaurováno několik místností s nástěnnými malbami z 18. století.

Návštěvníci se mohou těšit i na tradiční akce v klášteře – například oblíbené putování pro děti, které se v létě přesune i do nové klášterní zahrady nebo populární noční prohlídky. A to jak klasické s průvodcem

Nové prostory VKCB

v kostýmu mnicha, tak i hrané, při nichž návštěvníci potkávají smyšlené či historické postavy. Ve vyhlášených termínech se uskuteční také převorské prohlídky, jejichž průvodcem je převor břevnovského kláštera Prokop Siostrzonek.

Pro zájemce pak bude od května denně otevřena revitalizovaná klášterní zahrada

poskytující klidné místo uprostřed rušného města. Pro všechny, kteří by ji rádi blíže poznali, tu bude možnost vyzkoušet si quest Zahradohledačka anebo zapůjčit si vybavení a zahrát si kriket, pétanque či kuželky v revitalizovaném kuželníku. Více informací na www.klasterbroumov.cz.

Dana Černotová

Pohled do klášterní zahrady

Broumovský klášter nabízí ubytování v bývalých mnišských celách

Zavítali jste na Broumovsko a nevíte, kam složit hlavu? Vyzkoušejte Dům hostů – unikátní ubytování v renovovaných mnišských celách přímo v srdci Broumova, v národní kulturní památce Klášter Broumov. Pokoje byly opraveny počátkem letošního roku se snahou zachovat v maximální míře autenticitu původního stavu, samozřejmě s ohledem na požadavky současných trendů v ubytování. Samozřejmostí je proto bezbariérový přístup či internetové wifi připojení.

Rekonstrukcí vzniklo celkem 21 dvou a čtyřlůžkových pokojů hostelového typu, které jsou vybaveny masivním smrkovým nábytkem od renomovaných výrobců. V každém pokoji je k dispozici umyvadlo. Renovací prošly také původní dřevěné podlahy, nyní zářící karmínově červenou barvou. Návštěvníkům z řad dětských zájemců kroužků či skupin turistů je k dispozici turistická ubytovna, která nabízí ubytování za přijatelnou cenu.

Společná sociální zařízení, včetně bezbariérových, se nacházejí v bezprostřední blízkosti pokojů a mimo jiné je z nich nádherný pohled téměř z ptáčích perspektiv na klášterní zahradu. K dispozici jsou také studovny, společenská místnost a rozsáhlé společné prostory klášterních chodeb s působivými klenutými stropy.

Hosté si mohou odpočinout i v revitalizované klášterní zahradě, zahrát si kuželky v historickém kuželníku, vychutnat si skvě-

lou kávu v Café Dientzenhofer nebo navštívit některou z výstav či jiných kulturních akcí konaných přímo v areálu kláštera. Také si mohou půjčit sportovní potřeby nebo kolo a prozkoumat další krásy Broumova, které bylo díky své jedinečnosti vyhlášeno chráněnou krajinnou oblastí. A hrát může návštěvníky příjemný pocit, že svým pobytem v Domě hostů pomohli k záchraně unikátní benediktinské památky.

Aleš Freiwald a Kateřina Ostradecká

Navštivte klášterní zahradu, místo s bohatou historií a jedinečnou atmosférou

Broumovská klášterní zahrada je unikátním místem zapsaným do seznamu českých kulturních památek. Dva a půl hektaru velký prostor se otevřel veřejnosti v roce 2006 a loni se dočkal tolik vytoužené revitalizace.

Obnovou prošla celá zahrada, včetně všech objektů, které se v ní nacházejí. Neskutečná proměna čekala například budovu Dřevníku. Tento název v sobě věrně odráží původní využití objektu, tedy sklad dřeva pro potřeby kláštera. Z původní stavby zůstaly díky „péči“ v uplynulých desetiletích pouze obvodové sloupy. Vše ostatní muselo být odstraněno a postaveno znovu. Rekonstrukcí vznikl multifunkční sál pro téměř tři stovky diváků vybavený nejmodernější video, audio a světelnou technikou umožňující pořádat široké spektrum pořadů od divadelních představení přes koncerty, přednášky až po různé druhy konferencí.

Na severním konci zahrady se vyjímá stavba vodárenské věže, která čerpá vodu z řeky Stěnavy tekoucí pod klášterem a poté jí zásobuje nejen nedaleko stojící kamennou kašnu, ale i zavlažovací systém celé zahrady. Zajímavou raritou je kuželník, který byl opraven podle původního historického vzoru téměř zapomenutými tesařskými technikami bez použití hřebíků. Kuželník v něm hrávali už řeholníci na počátku 18. století, a tak se do zahrady vrací krásná tradice. Kuželník bude k dispozici návštěvníkům kláštera už od konce dubna. Kousek od rozložitého dubu se nachází opravený skleník, který bude využíván k pěstování bylinek a květin. V dolní části zahrady byl obnoven a ovocnými stromy osázen hospodářský sad.

Do centrálního domku, který slouží jako Galerie Dům, se po roční odluce opět vrátí expozice současného umění. Novinkou pro letošní rok budou výstavy projektu Site specific, v němž umělci zasazují svá díla

přímo do vybraného prostoru a využívají při tom genius loci daného místa. Vlevo od Galerie Dům se nachází citlivě zrekonstruovaný dřevěný zahradní altán. Novotou svítí i vstupní brána a bývalý dům kuchaře nedaleko mostu spojujícího klášter se zahradou. Upravena byla také rozsáhlá síť cestíček. Všude je dostatek laviček na sezení a místa na hraní i pro nejmenší návštěvníky.

Přijďte do klášterní zahrady – můžete si tady odpočinout, zahrát si kuželky, pokochat se krásnými výhledy na Javoří hory a strávit kouzelné okamžiky na místě s bohatou historií a jedinečnou atmosférou.

Nové programy Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov

Broumovský klášter po dlouhá staletí plnil funkci duchovního, ekonomického, vzdělávacího i kulturního centra regionu. Tato historie by neměla být zapomenuta – i proto v klášteře vzniklo Vzdělávací a kulturní centrum, které zde organizuje a pořádá různé druhy programů zaměřených na vzdělávání v oblasti ochrany přírody a krásných umění. S dokončenou revitalizací broumovského kláštera přichází další impuls a centrum rozšiřuje svůj program o další aktivity.

Všem typům škol, od mateřských až po střední, nabízí Vzdělávací a kulturní centrum Klášter Broumov (VKCB) celou řadu programů, které je možné absolvovat buď na půdě školy, nebo přímo v klášteře a jeho okolí.

Díky rekonstrukci bývalých mnišských cel a jejich přeměně na nové ubytovací prostory Dům hostů nyní VKCB nabízí nejen krátkodobé, ale i několikadenní pobyto-

vé programy s možností ubytování právě v těchto nových prostorech. Děti si mohou vybrat ze široké nabídky vzdělávacích programů a poznat při tom faunu a flóru Broumovských stěn a skalních měst, pozorovat a natáčet divoká zvířata, používat fotopasti a další interaktivní pomůcky. Zajímavým doplňkem výukových programů bude nová expozice Infobod „Krajina, pískovec a člověk“, která bude od června přístupná v opravených prostorách kláštera.

K programům zaměřeným na environmentální vzdělávání přibyl v loňském roce umělecký workshop Filmfárum, zaměřený na filmové umění. Účastníci tohoto kurzu se naučí základům filmového umění, zjistí, jak se film vytváří, co dělá kameraman, co režisér, jaká je práce střiháče a odhalí spoustu dalších zajímavostí filmového světa. Mladší děti se naučí základům animace, ty starší si z kurzu odnesou hotový autorský film.

V programech zaměřených na krásná umění se děti seznámí se základy barokní architektury a malířství – s unikátním dědictvím, které v tomto kraji zanechali otec a syn

Dientzenhoferové. Klášter mimo jiné býval i hudebním centrem regionu a disponuje díky tomu rozsáhlým hudebním archivem, se kterým se mohou účastníci našich kurzů seznámit. V moderním nahrávacím studiu si pak zájemci mohou nahrát svou vlastní skladbu a odvézt si ji domů.

Pro milovníky tanečního umění je připraven speciální taneční sál vybavený zrcadly, baletizolem, pevnými a mobilními tyčemi a nezbytnou audio technikou. Na závěr svého pobytu si tanečníci mohou vyzkoušet vystoupení před publikem v některém z menších koncertních sálů nebo ve velkém divadelním sále Dřevník v klášterní zahradě.

Od podzimu chystá Vzdělávací a kulturní centrum pro žáky základních a středních škol odborné vedené adaptační a seznamovací kurzy, na nichž spolupracují odborníci z akademické sféry a ze specializovaných pracovišť pedagogických poraden. Kulisu pobytu bude tvořit klášter se svými jedinečnými zákoutími a rozsáhlá klášterní zahrada.

Aleš Freiwald a Kateřina Ostradecká

Broumovská skupina kostelů

**Objevte barokní perly
stavitelů Dientzenhoferových**

Kostel sv. Markéty v Šonově

Krásu a jedinečnost celkem devíti barokních kostelů tzv. „broumovské skupiny kostelů“ můžete obdivovat v 8 obcích broumovského výběžku a také v Bezděkově nad Metují. Na území tehdejšího panství byly postaveny (až na jednu výjimku) uznávanými staviteli své doby, otcem Kryštofem Dientzenhoferem (mezi jeho díla patří kostel sv. Mikuláše na Malé Straně nebo kostel sv. Markéty v břevnovském klášteře) a synem Kiliánem Ignácem (kostel sv. Jana Nepomuckého v Nepomuku). Výjimkou je kostel sv. Jiří a Martina v Martínkovicích stavitele Martina Allia. Celý komplex barokních staveb budovaný za kulturního rozmachu klášterního panství pod vedením zejména opata Otmaru Zinkeho je unikátním souborem barokních staveb. Jednotlivé kostely své brány otevírají při bohoslužbách, v rámci hudebního festivalu Za poklady Broumovska nebo v předem avizovaných termínech.

Do tzv. „broumovské skupiny kostelů“ patří:

- kostel sv. Jiří a Martina v Martínkovicích
- kostel sv. Anny ve Vižňově
- kostel sv. Jakuba Většího v Ruprechticích
- kostel sv. Michala ve Verněřovicích
- kostel Všem svatých v Heřmánkovicích
- kostel sv. Prokopa v Bezděkově
- kostel sv. Barbory v Otovicích
- kostel sv. Máří Magdaleny v Božanově
- kostel sv. Markéty v Šonově

Nejnámějším a fotografy i turisty nejvíce oblíbeným je kostel sv. Markéty v Šonově. Jako jediný z kostelů má dvě věže a stojí o samotě na vršku západně nad Šonovem. Podívat se k němu můžete při pěším nebo cyklistickém výletu. Doporučujeme vám třeba ten, při kterém zhlédnete i další barokní skvosty a panorama Broumovských stěn.

Markéta Hanušová

Po stopách Dientzenhoferů I.

Broumov náměstí – kostel sv. Václava – Rožmitál, křižovatka (3,5 km) – Šonov, kostel sv. Markéty (5 km) – Otovice, kostel sv. Barbory (9 km) – Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina (11,5 km) – Božanov, kostel sv. Máří Magdalény (16 km) – rozcestník chata Pod Korunou (21 km) – Amerika u Křinic, hospoda (28 km).

Náročnost: 2, doporučené kolo: silniční, trekking, MTB

Putování začíná na broumovském náměstí a po žluté turistické značce přes křižovatku po hlavní silnici pokračuje přes železniční přejezd rovně do kopce směrem na Šonov. Cesta opouští město a pokračuje na Šonov. Po celou dobu až do Šonova se objevují krásné výhledy na Broumov a jeho dominantu – broumovský klášter. Na konci cesty, kterou lemují aleje, se na obzoru, vlevo od silnice majestátně tyčí silueta kostela sv. Markéty. Na kopci v zatáčce u kostela se trasa napojuje na cyklotrasu č. 4002 – odbočí vpravo na polní cestu, po které vás dovede sportovce až do obce Otovice. Na křižovatce pokračuje trasa doprava a směřuje ke kostelu sv. Barbory v Otovicích. Poté směřuje rovně po hlavní silnici a na křižovatce před Martínkovicemi odbočuje doleva a pokračuje přes zachovalý barokní kamenný most na řece Stěnavě do Martínkovic. Na zalesněném vršku se tyčí kostel sv. Jiří a Martina (jediný z „broumovské skupiny kostelů“ z dílny stavitele Martina Allia). Trasa vede dolní částí obce Martínkovice kolem tzv. statků broumovského typu. Na křižovatce na návsi se každý výletník může rozhodnout – komu síly stačí, odbočí doleva a pokračuje po silnici lemovanou alejí do Božanova ke kostelu sv. Máří Magdalény, kdo má již „našlapáno“, odbočí doprava a vrátí se po silnici kolem letiště zpět do města Broumova.

Ivanitská poustevna s kostelem Panny Marie Pomocné v Teplicích nad Metují na Kamenci

Věděli jste, že město Teplice nad Metují kromě skalního města ukrývá ještě jiný světový unikát? Ne? A přece. V městské části Teplic nad Metují zvané Kamenec najdete dodnes dochovanou světovou raritu. Je jí Ivanitská poustevna s kostelem Panny Marie Pomocné.

Poustevna v Teplicích nad Metují je polokroubená stavba půdorysu tvaru U, postavená ve stylu kapucinského kláštera s překrásnou kaplí – kostelem Panny Marie

Pomocné. V roce 1753 ji nechal postavit dr. Jan Maximilián z Peytersbergu, velmi bohatý pražský lékař, který se ve svých asi 65 letech rozhodl žít poustevnickým životem. Všude na světě se dalo poustevničit dvěma způsoby: buď zažádal o poustevničení jakýkoli řeholník, nebo poustevničil jakýkoli laik. V českých zemích v 18. století však vznikla dočasně třetí možnost – vstoupit do tehdy nově vzniklé poustevnické kongregace sv. Ivana a v ideálním případě se uchýlit do poustevny pro několik poustevníků s poutním kostelem a rajskou zahradou. Po 57 letech, v roce 1782, byla kongregace Ivanitů císařem Josefem II. zrušena. Z těchto dob se dochovaly pouze dvě Ivanitské poustevny tohoto největšího typu.

Zdejší poustevna je světovou raritou, jejíž existence dosud unikala očím odborníků. Uprostřed města je poustevna kupodivu dobře ukryta a nad její mimořádností se v poslední době zvedá hladina zájmu znalců,

kteří si své vědění teprve na tomto objektu doplňují a stejně tak pomáhají doplňovat poznatky nám.

Výjimečnost této památky spočívá zejména ve čtyřech skutečnostech. První z nich je, že se zde nacházel pravděpodobně nejvzdělanější poustevník v Čechách již zmiňovaný dr. Jan Max z Peytersbergu, který byl doktorem medicíny a filosofie. Další skutečnosti jsou mimořádné rokokové fresky v kostele, které jsou výjimečné svým výborným provedením i bohatou nevsední symbolikou. Dále pak to je zajímavá a donedávna neznámá historie a konečně a především samotná zachovalost této vzácné památky.

V současné době se poustevna nachází v kritickém stavu. Na podzim 2014 se začalo s opravami a výstavbou nového krovu. Po dokončení by mělo dojít k zakrytí stípanou šindelí. O záchranu usiluje občanské sdružení „Zachraňme teplickou poustevnu, o.s.“, které rovněž provádí prohlídky s výkladem, při nichž se návštěvníci mohou dozvědět o záhadách spojených s kostelem a poustevnou, o popisu fresk a o zajímavých hypotézách.

Další informace o prohlídkách a veřejné sbírce na poustevnu naleznete na: www.poustevnateplice.cz

**Text: Mgr. Ladislav Šikut
Upravila: Jana Klimešová**

Osvěžte si léto koupáním na Broumovsku

AQA LAND Meziměstí

Areál, který najdete u hlavní cesty směrem na Vižňov, nabízí:

Víceúčelové sportoviště s umělým povrchem pro volejbal, nohejbal, líný tenis...

Dětský koutek a hřiště pro nejmenší, s pískovištěm, kolotočem, houpačkami...

Plavecký bazén: rozměr 25 m se čtyřmi drahami a hloubkou do 180 cm.

Rekreační bazén: nepravidelný oválný tvar s množstvím vodních chrlíčů a masážních trysek s hloubkou do 140 cm. Na tento bazén je napojen 60 m dlouhý tobogán a velká skluzavka.

Dětský bazén pro nejmenší návštěvníky, minigolf, internet wifi zdarma.

Nové sociální zázemí, malá tělocvična, parkoviště přímo u areálu, možnost občerstvení.

www.koupaliste.mezimesti.cz

Teplice nad Metují

Přírodní koupaliště, s vodou čištěnou přes pískové filtry bez využití bazénové chemie, nabízí:

Bazén se skokanským můstkem s 1,5m stupněm a 3m prknem.

Dětské kolotoče a houpačky, stolní tenis, ruské kuželky, líný tenis...

Hřiště na nohejbal a volejbal. Je možné zapůjčení míčů, slunečníků a lehátek.

Historická plovárna nabízí možnost využít kabiněk na převlékání a odkládání osobních věcí.

Občerstvení zajišťuje bufet s nabídkou nanuků, sušenek a ostatních cukrovinek, studených a teplých nealko i alko nápojů.

www.teplicenadmetuji.cz

Police nad Metují

Areál koupaliště, který se nachází přibližně 10 minut chůze od centra Police nad Metují, směrem na Suchý Důl, nabízí:

25m bazén pro plavce, bazén pro neplavce, brouzdaliště, občerstvení.

V areálu si můžete zahrát stolní tenis a kuželky. Děti mohou využít pískoviště a plavecké pomůcky.

www.policko.cz

Koupaliště
Teplice nad Metují

Koupaliště Velký Dřevíč

Koupaliště se nachází v autokempu Velký Dřevíč nedaleko Hronova. Areál nabízí:

Bazén na osvěžení přímo v kempu a nádrž s přírodní vodou vedle kempu.

Stolní tenis, volejbal, nohejbal, pétanque, kroket, badminton, frisbee, ringo, dětské hřiště, hřiště na malou kopanou 500 m od kempu.

Tenisové kurty u kempu, malá půjčovna jízdních kol, megatrampolína pro děti.

www.autokempvelkydrevic.cz

Koupaliště Police nad Metují

Z Božanova do Broumovských stěn i sousedního Polska

Objevte všechna zákoutí obce Božanov, která je výchozím bodem na výlety do Broumovských stěn i sousedního Polska.

Obec Božanov, ležící téměř na hranici se sousedním Polskem, je výchozím bodem do Broumovských stěn. Dominantou obce i celé okolní krajiny je příkrý vrch Koruna (769 m n. m.), který je jednou z vyhlídek do Broumovské kotliny. Stojí ale za to nezůstat pouze na Koruně, ale vydat se také na další vyhlídky Broumovských stěn – Božanovský Špičák (773 m n. m., nejvyšší vrchol „Broumavek“) nebo na Junáckou vyhlídku s rozhledem na polské Stolové hory a za dobré viditelnosti i na Králický Sněžník. U Božanovského Špičáku navíc můžete spatřit tzv. zkamenělý zvířinec s pojmenovanými skalními útvary.

Na cestě do Božanova od Broumova vás uchvátí pohled na opravený kostel sv. Máří Magdalény z tzv. broumovské skupiny kostelů stavitele Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Kostel obklopuje místní hřbitov, na který vede původní gotická brána z 15. století. Na hřbitově se nachází unikátní symbolický hrob biskupa Augusta Klinkého, jehož lze zařadit mezi největší božanovské rodáky. Jako jednoroční dítko odplul v roce 1871 s rodiči do Chile, kde se po teologických studiích stal ve svých 39 letech biskupem.

Nedaleko kostela sv. Máří Magdalény se nachází obecní hospoda a od letošního

roku nabízí všem turistům také možnost ubytování v obecním apartmánu. Z Božanova je to coby kamenem dohodil na velké přírodní koupaliště v polském Radkově, kde je možné kromě skvělého letního koupání zažít také sezónní kulturní a sportovní akce. Pokud se rozhodnete jet se do Radkova vykoupat, není nic jednoduššího než využít cyklostezky a dojet tam na kole, případně zaparkovat automobil na připraveném parkovišti v části Božanova s názvem Studená voda a dojít pěšky.

Všem těm, kteří neholdují vodním radovánkám, doporučujeme výlet do Božanov-

TIP NA CYKLOVÝLET

Božanov – Martínkovice – Otovice – Tlumaczów – Radków – Božanov

Výlet začínáme v obci Božanov a pokračujeme po hlavní silnici do Martínkovic, kde na křižovatce odbočíme vpravo a po méně frekventované silnici dorazíme přes mostek a železniční přejezd na další křižovatku, kde odbočíme vpravo. Projedeme celou obcí Otovice a přes hraniční přechod jedeme dále do Tlumaczowa. Zde odbočíme vpravo a čeká nás nejnáročnější stoupání na trase. Po vystoupení pokračujeme sjezdem do Radkova, kde se nabízí příjemné téměř zakončení výletu u místní vodní nádrže s názvem Zalew. Po odpočinku nás čeká poslední část trasy, a to přejezd přes hraniční přechod zpět do Broumova.

ského lomu (těž se v něm pro Broumovsko typický pískovec). Cestou k němu mohou dobří pozorovatelé spatřit zbytky valů a příkopů malého hrádku. **Markéta Hanušová**

Kostel sv. Máří Magdalény

Pohled na Korunu v Broumovských stěnách

Broumov má vlastní pěší trasu!

Objevte krásy tohoto města při příjemné procházce pro všechny

Při poznávací putování je zaměřeno především na širokou veřejnost, místní obyvatele, návštěvníky a turisty. Jedná se o pozoruhodnou cestu po jednotlivých stanovištích. Na každém z nich je k dispozici dřevěná tabule s informacemi o konkrétním místě. Broumovská trasa je plná zajímavostí a skládá se celkem z 11 zastavení, a to nejen u turisticky nejvyhledávanějších památek, ale vede i přírodou a kolem atraktivních výhledů do okolní krajiny.

Dvě zastávky jsou situovány na okraji města Broumova, jen krůček od místních přírodních krás. Najdete zde vyhlídková nebo odpočinková stanoviště, kde budete moci v klidu vstřebávat unikátního ducha místa.

Mapu trasy i s popisky jednotlivých stanovišť je možné obdržet v Informačním centru Broumova na Mírovém náměstí. Popisky jsou uvedeny v českém i polském jazyce. Informace jsou k dispozici ke stažení na www.broumov-mesto.cz nebo v informačním kiosku u IC.

Celá trasa je nenáročná a měří dohromady 10 km. Návštěvníci ji nemusí projít celou najednou, dle svých sil si mohou rozvrhnout trasu do menších úseků i širšího časového horizontu. Vhodná je pro pěší, cyklisty, rodiče s dětmi, kočárky a seniory.

Při putování tak uvidíte např. Benediktinské opatství sv. Václava, hřbitovní kostel Panny Marie, vyhlídku Hladomorna, vyhlídková místa na okraji města s výhledy na krásy zdejší rozmanité krajiny nebo navštívíte Pivovar Opat.

Lucie Lesáková

icko

MĚSTO BROUMOV

INFORMAČNÍ CENTRUM BROUMOVSKA

- INFORMAČNÍ SERVIS
- BEZPLATNÉ PROPAGAČNÍ MATERIÁLY
- UPOMÍNKOVÉ PŘEDMĚTY
- FREE WIFI
- MULTIMEDIÁLNÍ KIOSEK
- BEZBARIÉROVÝ PŘÍSTUP
- PŘEDPRODEJ A PRODEJ VSTUPENEK

OTEVÍRACÍ DOBA

Květen, červen, říjen, listopad PO - PÁ 8:00 - 17:00, SO 9:00 - 14:00
Červenec, srpen, září PO - PÁ 8:00 - 17:00, SO - NE 9:00 - 14:00
Prosinec - duben PO - PÁ 8:00 - 16:00

Mírové náměstí 105
CZ 550 01 Broumov
T.: +420 491 524 168
E.: info@broumov.net

www.broumov-mesto.cz

Dvě naučné stezky seznamují s krásami a zajímavostmi Machova a jeho okolí

Vlastivědná stezka řídícího učitele Jaroslava Petra

V roce 2010 byla v Machově otevřena nová Vlastivědná stezka řídícího učitele Jaroslava Petra, která doplňuje bohatou síť turistických stezek na Machovsku. Inspirací pro vznik stezky byla kniha Prvouka na škole venkovské, kterou napsal a v roce 1914 vydal právě učitel Jaroslav Petr.

Stezka provádí návštěvníky zajímavými zákoutími městyse Machova i nejbližší okolní krajinou. Trasu tvořenou deseti zastaveními doplňují informační tabule s podrobnými informacemi o historii obce, stavebních památkách i přírodních zajímavostech.

Stezka dlouhá pět kilometrů začíná i končí na náměstí prvním zastavením Na Městečku. Po žluté turistické stezce zavede turisty až na Tkalcovský stezník a po modré dále na Českou vyhlídku s nádherným výhledem do okolní krajiny. Druhé zastavení je věnováno historii místní školy a osobnosti řídícího učitele Jaroslava Petra. Třetí zastavení se nachází u pomníku padlých v 1. světové válce, asi minutu od náměstí, na trase směrem ke katolickému kostelu. Čtvrté zastavení představí turistům kostel sv. Václava, páté zastavení je věnováno Sboru Církve československé husitské a vzniku církve v obci.

Šestá informační tabule U Barunky přibližuje bohatou historii lyžování na Ma-

chovsku. Sedmá zastávka U Jeřábu na Bukovině přináší nádherné výhledy do krajiny. Panoramatická fotografie pomůže s orientací v místních kopcích, horách a pohořích. Stezka pokračuje na náhorní louku Na Bukovině a dál po žluté ke křižovatce turistických cest U Traverz, kde se žlutá napojuje na modrou. Osmé zastavení je věnováno dětem a všem příznivcům pověstí. Devátá zastávka Pod Českou vyhlídkou přibližuje stavbu Skupinového vodovodu Bor.

Desáté zastavení U Studánky pod Borem, kde se můžete napít pramenité vody a ve stínu mohutných buků si příjemně odpočinout, je poslední. Turisté zde najdou informační tabuli, která se věnuje myslivosti a přírodě. Informace o floře vytvořili žáci machovské školy ve spolupráci s CHKO Broumovsko. Pojednání o zdejší zvěři připravili místní myslivci. Kousek od studánky čeká poslední zajímavost vlastivědné stezky – přírodní rezervace Farní stráž.

Naučná stezka „Jak se zde dřív žilo“ v Nouzíně

Druhá naučná stezka „Jak se zde dřív žilo“ byla slavnostně otevřena v září roku 2013 v Nouzíně – Ostré Góře. Trasa se třemi informačními tabulemi, kterou připravil Borský klub lyžařů Machov ve spolupráci s mnoha dalšími dobrovolníky, mapuje

život v Nouzíně do druhé světové války. Stezka se nachází na polské straně. Začíná přibližně sto metrů za přechodem v Machovské Lhotě první informační tabulí U bývalého hostince, která přibližuje historii Nouzína. Cesta pokračuje po zelené turistické značce k vojenským domům a dále ke druhé tabuli u zvoníčky. Ta informuje o nouzín-

ské škole, opravě místní zvoníčky a postavě známé vypravěčky a folkloristky Filomény Hornychové. Naučná trasa končí třetí tabulí v horní zatáčce u silnice na Karlov. Tabule nabízí fotografie Nouzína, pohled na Vostrou Horu z Ptačího vrchu, z horského skalního města k Hejšovině a citáty z knihy Aloise Jiráka U nás.

Kateřina Ostradecká

Název projektu: Rok 2013 je rokem Franza Pabla na hranici Polsko-České

Nouzín – Vostrá Hora naučná stezka o tom, jak se tady dříve žilo

Nouzín – Ostra Góra ścieżka edukacyjna

U bývalého hostince

Vesnice Nouzín (německy Nauseney) vznikla pravděpodobně ve 14. nebo 15. století. Patřila do oblasti zvané Český koutek, v níž se i po připojení k Prusku v polovině 18. století udržovala čeština. Její obyvatelé byli převážně domácí tkalci, zemědělci, kameníci a dřevaři. Nouzín měl mlýn, školu, hostinec a koloniál. Počet obyvatel, převážně Čechů, počátkem 20. století, byl téměř 300, včetně Vostré Hory (německy Scharfenberg, polsky Ostra Góra), ležící nad Nouzínem. Po válce se počet obyvatel značně zredukoval a koncem padesátých let zde již nikdo nežil.

Przy byłym gościńcu

Wioska Nouzín (niem. Nauseney) powstała prawdopodobnie w XIV lub XV wieku. Leżała ona w obszarze znanym jako Czeski Kątek, w którym mimo przyłączenia do Prus w połowie XVIII wieku utrzymał się język czeski. Wioska była zamieszkała przede wszystkim przez tkaczy, rolników, kamieniarzy i drwali. Znajdował się tu młyn, szkoła, gościniec i sklep wielobranżowy. W Nouzinie i leżące nad nim osadzie Ostra Góra (czes. Vostrá Hora, niem. Scharfenberg), mieszkało na początku XX wieku niemal 300 osób, przede wszystkim Czechów. Po wojnie ilość mieszkańców uległa znacznemu zmniejszeniu i pod koniec lat pięćdziesiątych wioska została całkowicie wyludniona.

Nouzín – seznam obyvatel k roku 1945

č. p.	2	Ducháčová Emilie	19	Hrubý	38	Hanschovi
	3	Ducháč Friz	20	Simkovi	39	Hrubý
	4	Rösner	21	Heindlová	40	Švábovi
	5	Nentwig	22	Zedlerovi	41	Müllerovi
	6	Orber	23	Silpertovi	42	Schleslerovi
	7	Vlkovi	24	Kalichovi	43	Salc
	8	Rösner	25	Simkovi	44	lajer (tabor)
	9	Winterovi	26	Kracikovi	45	lajer (tabor)
	10	Müllerovi	27	Wagnerovi	46	Horných
	11	Hartwigovi	28	Hartwigovi	47	Hartwig
	12	Werneri (Rosa Strůvková)	29	Seidlov	48	Müller
	13	Bittner	30	škola	49	Ducháč Alois
	14	Ducháčovi	31	Kube	50	Salc
	15	Gollvi	32	Křížovi	51	Jansoni
	16	Zedlerovi	33	Winterovi	52	Plaf
	17	Müllerovi	34	Foglarovi	53	Rokytnský (hostinec)
	18	(Marta Maryšková)	35	Kubovi	54	lajner (mlyn)
	19	Hosťkovi	36	Müller	55	Kämer
			37	Kalich		

Flouskovi, později Rokytnského hostince, sloužil jako známé vyletní místo. V těsném sousedství, dole u potoka Trmkavy, stával mlýn.

Gościniec Flousk, późniejszy Gościniec Rokytnski, był niegdyś słynnym celem wycieczek. Tuż przy nim – na dole nad potokiem Trmkawa – stał młyn.

Ścianki. Zdejší pískovcový krajina nabízel množství pracovních příležitostí pro kameníky. Ti pracovali hlavně v lomech, ale také na stavbách silnic. Pískovec z Bory byl velmi ceněn pro svou kvalitu a byl použit v základech Národního divadla v Praze a pro výstavbu budovy Říšského sněmu v Berlíně v letech 1884–1894.

Kamieniarzy. Tutajsz pískowcowy krajobraz oferował mnóstwo możliwości pracy dla kamieniarzy. Pracowali oni przede wszystkim w kamieniołomach, ale również na budowie dróg. Piskowiec ze Skalniaka był wysoko ceniony ze względu na dobrą jakość i został wykorzystany na przykład w fundamentach Teatru Narodowego w Warszawie albo do budowy gmachu Parlamentu Rzeszy w Berlinie w latach 1884–1894.

Celkowy pohled na Nouzín. V popředí vpravo dole je vidět Dostálův statek v Machovské Lhotě, výrazná bílá patrová budova za ním už je nouzinský Flousk, později Rokytnského hostinec. Bílá střecha vpravo před hospodou patří nouzinskému mlýnu, střecha za hostincem chalupě rodiny Pliných.

Nouzín – widok z celkow. Z przodu po prawej stronie widać gospodarstwo rodziny Dostálów we wsi Machowska Lhota. Dobre widoczny były budynek za nim to już Gościniec Flousk (później Rokytnski) w Nouzinie. Białe dachy po prawej stronie przed gościniecem należą do młyna w Nouzinie, kolejny dach to chaty rodziny Plinych.

Polni gospodarstwi było jedním z nejdůležitějších způsobů obživy lidí v oblasti pod Borem. Pole zde však příliš nevyžívala, ornice byla tenká a pod ní skála a hrubé kamení. Z obilovin převládalo žito a oves, hodně se pěstoval len a samozřejmě brambory, hlavní jídlo horalů. U menších chalup bývala jen zahrádka a kousek políčka.

Prace polowe u podwórca Skalniaka. Prace rolne były jednymi z najważniejszych źródeł utrzymania na terenach w okolicy Skalniaka. Tutajsz pola nie przynosiły jednak zbyt dużego zarobku, tylko cienka warstwa gleby leżała na skale i masywnych kamieniach. Ze zbóż uprawiano przede wszystkim żyto i owoce, poza tym uprawiano len i oczywiście ziemniaki, które były główną potrawą górali. Przy mniejszych chatach znajdował się zazwyczaj tylko ogródek i kawałek pola uprawnego. Na zdjęciu: František Dostál na końcu wsi Machowska Lhota

Za poznáním do Suchého Dolu

Suchý Důl je název malebné vesničky nedaleko polských hranic na Policku. Nedávno zde byla znovuotevřená rekonstruovaná kaplička a nyní je pro všechny turisty připravena další novinka – naučná stezka Za poznáním do Suchého Dolu.

Naučná stezka seznamuje s významnými místy obce Suchý Důl a jejího bezprostředního okolí. Provede vás například místy, která v minulosti souvisela s mariánskými zjeveními.

1. Kaple Panny Marie Lurdské

Kaple byla postavena jako reakce na zjevení ve francouzském městečku Lurdy, kde se v roce 1858 Bernadette Soubirousová zjevila Panna Marie. Brzy poté se Lurdy staly jedním z nejdůležitějších římskokatolických poutních míst světa. Suchdolského domkáře Václava Ticháčka napadlo, že by Suchý Důl mohl mít také takové hojně navštěvované místo. V současné době se v této rodinné kapli konají pouťové a posvícenské mše svaté, občas je využívána pro svatby, křtiny a další výjimečné události.

2. Soudní brána

Dne 10. srpna 1892 měla čtrnáctiletá Kristina Ringlová v Ticháckově lese první zjevení tajemné paní. Údajná zjevení se poté v nepravděpodobných intervalech opakovala na místě dnešní Zelené kaple celkem 11x. Další zjevení spatřila Kristina dne 24. března 1893 u studánky. Zjevení se zde opakovala až do 8. ledna 1895. V roce 1893 bylo směrem k místu prvního zjevení vytyčeno široké kamenné ruzencové schodiště, které bylo budováno současně s úpravou prostranství u studánky. Byla zavezena rokle a zahájena výstavba Soudní brány jako výchozího bodu křížové cesty. Studánka byla zakryta a před ní postavena opěrná zeď s výklenkem pro sochu Panny Marie od Františka Hoška (1871–1895),

žáka J. V. Myslbeka. Před výklenkem byla postavena kamenná kašna, do které proudila voda ze studánky dvěma trubkami.

3. Křížová cesta

Současně s úpravou prostoru před studánkou se začala stavět křížová cesta, která začíná podle biblického podání u Soudní brány. Jednotlivá zastavení jsou tvořena mohutným kamenným podstavcem střechovité zakončeným, vytvořeným místními kameníky. V horní části je zapuštěn litinový reliéf s vyobrazením příslušného výjevu. Litinové výjevy byly odlity v železárně knížete Salma v Blansku a vymaloval je František John z Hostinného. Celek byl dokončen v roce 1893. Věřící se několikrát snažili všechny stavby v Ticháckově lese vysvětit, ale nikdy nedosáhli církevního schválení.

Jednotlivá zastavení:

- I. Pilát vydává Pána Ježíše na smrt.
- II. Pán Ježíš bere kříž na sebe.
- III. Pán Ježíš klesá pod tíží kříže.
- IV. Pán Ježíš potkává svou matku.
- V. Šimon Kyrenský pomáhá nést kříž.
- VI. Veronika podává Pánu Ježíši roušku.
- VII. Pán Ježíš po druhé klesá pod tíží kříže.
- VIII. Ženy jeruzalémské oplakávají Pána Ježíše.
- IX. Pán Ježíš po třetí klesá pod tíží kříže.
- X. Katané svlékají Krista Pána a napájí ho žlučí.
- XI. Katané přibíjejí Pána Ježíše Krista na kříž.
- XII. Pán Ježíš umírá na kříži.
- XIII. Tělo Pána Ježíše položeno na klín Panny Marie.

4. Kaple Panny Marie Ruzencové – „Zelená kaplička v Ticháckově lese“

Byla postavena na místě údajných mariánských zjevení, která měla v lese Václava Ticháčka, sedláka v Suchém Dole, v letech 1892–1895 Kristina Ringlová. Kristina se narodila v roce 1878 a bydlela v Suchém Dole. Do Ticháčkova (tzv. Šolcova lesa) chodila na houby. Dne 10. srpna 1892 odpoledne spatřila Kristina v Šolcově lese stát jakousi temnou postavu. Zjevení se poté několikrát opakovalo. Zpráva se velice rychle rozšířila po celém okolí. Lidé se v lese začali scházet, místo zdobili, nabírali si hlínu, lámali větve stromů a olupovali z nich kůru. V listopadu 1892, po čtvrtém zjevení, 15 významných občanů z Police, Suchého Dolu a Velké Ledhuby založilo družstvo pro postavení kostela. Již v lednu 1893 putovalo na místo zjevení až 10 000 osob denně. Dne 8. července 2010 dřevěnou kapličku úmyslně zapálil žhář. Kaplička zcela lehla popelem. Prakticky ihned se zvedla obrovská vlna solidarity obyvatelstva zblízkého i dalekého okolí. Byla vyhlášena veřejná sbírka na znovuobnovení kapličky a v krátké době se shromáždilo 1 736 000 Kč. Dotací 278 000 Kč přispěl Královéhradecký kraj. Projekt vypracovala Ing. Jana Podstatová ze Suchého Dolu, stavbu provedla firma Movis Hronov s.r.o. Celkové výdaje na obnovení kapličky a úpravy okolí činily 2 520 000 Kč. Stavbu řídil Ing. Václav Podstata ze Suchého Dolu a podílelo se na ní mnoho dalších donatelských firem i dobrovolníků. Dřevo darovala rodina Ticháčkova ze Suchého Dolu č. p. 1, zemní práce zdarma provedl Václav Kohl ze Suchého Dolu a výrobu oltáře, lavic,

zarámování obrazů křížové cesty provedl zdarma Václav Zítka z Police nad Metují. Sochu Panny Marie na oltář zhotovil restaurátor Jindřich Roubíček ve spolupráci s Lucií Trunčkovou. Základní kámen byl položen 12. června 2011 a vysvětil ho polický farář P. Marian Lewicki. Stavba je replikou původní kaple, je pouze o trochu delší a vyšší. Byla dokončena za rok od zahájení stavby. Zelenou kapličku, jinak kapli Panny Marie Ruzencové, slavnostně vysvětil 8. července 2012 arcibiskup pražský kardinál Dominik Duka OP při mši svaté, kterou koncelebrovali biskup královéhradecký Mons. Jan Vokál, místní farář Mons. Marian Lewicki a náhodský vikář P. Václav Heger za přítomnosti dalších spolubratrů z okolních farností a ohromného množství věřících.

5. Čertova skála

K Čertově skále se vztahuje několik pověstí. Podle jedné z nich toto skalisko v dávných dobách sloužilo náboženským účelům. Stával prý na něm železný kalich a pod ním kamenný oltář. V dobách pronásledování se tu konaly pobožnosti tajných evangeliků, z nichž se prý mnozí v těchto místech loučili s vlastní před odchodem do exilu. V blízkosti této nápadné skály prý také zakopávali své poklady, aby je po návratu snadno našli. Ač se však našlo mnoho takových, kteří v okolí kopali, aby přišli snadno k bohatství, nikdo žádné peníze nenalezl. Snad dodnes v zemi čekají na potomky svých pravých majitelů.

Informace převzaty z propagačního materiálu Naučné stezky Suchého Dolu
Eva Koudelková

Hledáte pro své děti zpestření letních prázdnin?

Během školního roku navštěvují skupiny žáků z celé České republiky environmentální vzdělávací programy sekce EVVO, zkoumají krásy barokních památek nebo natáčejí své vlastní filmy. To vše v unikátních prostorách Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov. Během roku 2014 se programů zúčastnilo přes 1 000 žáků mateřských, základních i středních škol. Projekt Broumovsko je učebnice, jehož cílem je představit Broumovsko z různých úhlů pohledu, si získat velkou oblibu. Rádi bychom ponechali, letos stejně jako loni, letní nabídku v měsíci červenci a srpnu, která nabízí možnost využití dopoledního vzdělávání zábavnou a hravou formou i pro širokou veřejnost.

Cílem letních vzdělávacích worksho-

pů je podpořit rodiny s dětmi, ať už jsou to místní nebo návštěvníci, kteří o prázdninách na Broumovsko přijíždějí.

Po dobu programu mohou rodiče prožít aktivně svůj volný čas poznáváním Broumova a okolí a své děti přenechat na dopoledne našim zkušeným lektorům, kteří jim pomoci her a originálních zábavných aktivit otevrou brány k poznávání krás chráněné krajinné oblasti Broumovsko.

Natočí si film, stanou se dobrodruhy...

Letní nabídka programů je opravdu pestrá. Vybírat můžete z témat historických, filmových či přírodovědných. Na své si přijdou mladší i starší děti, které se na pár hodin stanou dobrodruhy nebo filmaři. Lektori se s nimi vydají například po stopách rysa ostrovida, poznají baroko nejen naoko, uvidí zajímavé záběry divočiny, zkusí si natočit vlastní film a spoustu dalšího. Programy probíhají v unikátních prostorách národní kulturní památky broumovského kláštera a jeho okolí.

Ochutnávka programů:

Historické

Baroko nejen naoko

Víte, co v češtině znamená portugalský název „barocco“? Kde jinde se seznámit s barokním stavitelstvím a uměním než v jedinečných prostorách broumovského kláštera, který v tomto období prožil mimořádný rozkvět. Přijďte společně objevit krásy barokní architektury a staňte se na chvíli skutečnými architekty.

Přírodovědecké

Broumovsko skrytou kamerou

Děti se stanou na chvíli dobrodruhy, vydají se po stopách jelena, zajíce nebo rysa. Promění se v přírodovědce, kteří umí pozorovat dalekohledem nebo sledovat život přírodu pomocí fotopastí. Poznají základní druhy zvířat žijících na Broumovsku, uvidí unikátní záběry divočiny pořízené v CHKO Broumovsko – to vše poutavou zábavnou formou pod vedením zkušeného lektora.

Filmové

Filmfárum

Filmfárum jsou tvůrčí filmové dílny, ve kterých se studenti naučí základní filmové postupy. Metodiku přizpůsobujeme jak věku účastníků dílen, tak celkové době, kterou v dílně mohou strávit. Výsledkem může být krátký pixilovaný film, neformální dokument, experimentální vizuální poéma či hraný skeč kratší stopáže. Staňte se na okamžik režiséry, herci, scenáristy či kameramany a vytvořte tak svůj první vlastní film.

Více z nabídky letních programů, konkrétní termíny a podrobné informace naleznete na našem webu: www.klasterbroumov.cz.

Pořádáme pro vás také školy v přírodě nebo tematické pobytové akce s ubytováním přímo v prostředí barokního benediktinského kláštera.

Krásné letní dny! Těšíme se na vás!

Martina Junková

Cyklistický ráj má pro milovníky kola letos novinku – cyklovíkendy

Broumovsko je nejen krajem pískovcových skal a barokních památek, ale díky tradičním cyklistickým závodům také ideálním místem pro zkušené cyklistické matadory i začátečníky. Stoupání do kopců, adrenalinové sjezdy, ale i poklidné vyjížděky pro rodiny s dětmi se zastavením na místních farmách, v klášterní kavárně, ve skalách či muzeích například v Polici nad Metují, to vše si u nás užijete. Cyklistické trasy a informační servis o cyklistických závodech, půjčovnách nebo kulturních akcích v regionu jsou k dispozici na serveru www.bikeresort.cz.

Ve spolupráci s místními bikery chystáme pro všechny tzv. „vyjížděky s průvodci“, které jsou připravované v předem daných

termínech, a přihlásit se na ně může každý, kdo si chce vyzkoušet něco nového a při cyklovýletu se dozvědět zajímavé informace. Každá vyjížděka je zaměřena na jinou cílovou skupinu účastníků, na své si přijdou jak zdatní bikeři, tak sportovci, kteří nevyhledávají těžké výšlapy. Na vyjížděkách s bike resortem Broumovska spolupracuje například česká reprezentantka Judita Lorencová.

Přehled plánovaných vyjížděk:

červen 2015

„Na kole za zvířátky“

Ukázkový trénink a vyjížděka pro děti spojená s výletem za zvířátky na farmu Wenet v Otovicích.

„Na kafe s Juditou“

Pohodová vyjížděka pro holky-cykloturistky vedená mladou reprezentantkou Juditou Lorencovou.

červenec a srpen 2015

„Singl za singlem“

Prošmejdní těch nej singlů a zákoutí na

Broumovsku, které potěší všechny bikové romantiky a hračky.

„Vyjížděky s Jardu Jiroušem“

Vyjížděky na objednávku pro skupiny i jednotlivce po Broumovsku s možností výběru obtížnosti.

„Vyjížděky za hranice“

Ve spolupráci s MTB Strefa Sudety, který je přeshraničním partnerem Specialized Bike resortu Broumovsko vyjížděky na polských trailech s přejezdem do Čech včetně polského průvodce.

Novinka roku – cyklovíkendy na Broumovsku

Ve spolupráci s firmou Specialized jsou pro letošní cyklistickou sezónu připraveny dva víkendy plné cyklovyjížděk i zábavy. Všichni, kdo na víkendy dorazí, zažijí neopakovatelné zážitky, vyjedou do regionu pod vedením zkušených průvodců a vyzkoušet si budou moci třeba nový typ kola Specialized nebo se potkat s opravdovými profesionály, jakými jsou například Tereza Votavová nebo Michal Prokop.

Tradiční cyklozávody aneb změřte své síly s ostatními

Specialized MTB Trilogy Broumovsko

Etapový závod horských kol v oblasti Broumovska a na pomezí Čech a Polska se koná od 2.–5. července 2015. Centrem závodu je město Teplice nad Metují. Závod je vypsán ve dvou disciplínách, a to MTB Maraton a Enduro. Start, cíl i zázemí závodu jsou na jednom místě a celý závod se skládá z prologu a tří etap, z nichž každá má úplně jiný charak-

ter a celkem náročný profil. Standardem od prvního ročníku závodu je servis kol zdarma, vysoká kvalita značení a jídlo po etapě pro závodníky. Veškeré informace včetně přihlášek najdete na stránkách www.mtbtrilogy.cz.

MTB Stolové hory

Třetí ročník závodu nabízí všem účastníkům zážitek v podobě všech typů bajkování. Na trase jsou jak stoupání po silnici, tak

v krásných terénech. Dle pořadatelů nebudou chybět ani pěkné singltreky, hravé sjezdy a také skvělá panoramata. Na výběr jsou okruhy 20, 30 a 50 km a závod dětských kategorií. Závod se v letošním roce koná 13. června 2015, veškeré informace jsou k dispozici na stránkách Borského klubu lyžařů Machov – www.bklmachov.eu/mtb-stolove-hory.

Okolo Broumova Hejtmánkovice

Půlmaraton určený pro nejširší veřejnost, který vede po polních a lesních cestách po úbočí Broumovského výběžku. Trasa vás zavede i do málo známých míst, drsných i romantických zákoutí s nádhernými výhledy do široké krajiny. Vede katastrofy obcí Hejtmánkovice, Křínice, Martínkovice, Božanov, Otovice, Šonov, Rožmitál (Broumov), Hejtmánkovice, Ruprechtice (Meziměstí),

Hynčice a Jetřichov. Letošní ročník se koná 22. srpna 2015. www.bikeresort.cz.

Specialized Rallye Sudety

Jeden z prvních maratonů horských kol v České republice, který vymyslel a v září roku 1995 v Teplicích nad Metují také uspořádal pěkovský nadšenec Jarda Soumar. V současné době cca 110 km dlouhý závod se součtem převýšení větším než 3 000 metrů, vede kolem Teplických a Adšpašských skal, Broumovskými stěnami a přes stolové hory Bor a Ostaš. Jeho trať je celoročně značená a je náročná nejen svou délkou a převýšením, ale i technickou obtížností zvláště ve sjezdech. Start a cíl závodu je na teplickém náměstí a letošní ročník se pojede 12. září 2015. Informace nejen o Rallye Sudety, ale také o dalších cyklozávodech (např. středních pohárech) naleznete na www.redpointteam.cz.

Křížová cesta ve Stárkově představuje pozoruhodné sochařské dílo

Vám všem, kteří jdete s bolestí v duši touto cestou, zpytujte, zda ta vaše je tak velká, jako ta má. Tento nápis vítá poutníky na úvodním panelu před hřbitovem u kostela sv. Josefa ve Stárkově. A právě za ním začíná křížová cesta s krásným výhledem na Hejšovinu a Bor ve Stolových horách. Co na křížové cestě uvidíte?

Zhruba kilometr dlouhou cestu podél lesa představuje čtrnáct zastavení, která jsou od sebe vzdálena v nepravidelných rozestupech.

Křížovou cestu tvoří soubor figurálních reliéfů, umístěných na bohatě zdobených panelech. Jednotlivá zastavení vysoká necelé tři metry jsou postavena na schůdkách tvořících základnu. Jsou sestavena vždy ze tří bloků z jemnozrnného pískovce z lomů v Libné ve Broumovsku. Dříve měl pískovec narůžovělou barvu, vlivem povětrnostních podmínek však zžedl.

Kamenná křížová cesta vznikla v roce

1755 a je pozoruhodným sochařským dílem Bartoloměje Henricha z Litomyšle. Ten vytvářel svá umělecká díla především v okolí svého rodného města. Ve Stárkově je jeho dílem kromě cesty také socha svatého Jana Nepomuckého před kostelem.

Křížovou cestu nechal na vlastní náklady postavit radní Johannes Schroll. Na konci cesty stojí barokní křížová kaplička Čtrnácti pomocníků s lavičkou. Uvnitř kapličky je malý barokní oltářík, vysoký asi dva metry.

Křížová cesta prošla rozsáhlou rekon-

strukcí. Že to neměla nikdy s lidmi ani počasím lehké, dokládá už zápis v kronice z poloviny 19. století: „Již delší dobu je stav křížové cesty velmi neradostný, protože reliéfní figury vojáků a židů na kamenných sochách byly zlomyslně otlučeny kamením a rukama nerozumných a rozpustilých dětí. Naproti tomu postavy Spasitele a ostatních svatých neutrpěly žádnou škodu. Tyto škody byly sochařem pečlivě opraveny a obrazové výjevy na všech zastaveních nově omalovány a částečně pozlaceny, takže opět nabízejí krásný pohled.“

Kateřina Ostradecká

Zastavení na Křížové cestě

Dřevíček – funkční mlýn z první republiky

Vše o mlynářském řemeslu z doby před 80 lety se dozvíte ve mlýně Dřevíček od samotného mlynáře – pana otce. Seznámíte se i se základním vybavením pekárny a s tím, co ke své práci potřebovali mlékaři či drobní zemědělci. Na děti se ve svém doupěti těší mlýnští čerti.

Ve „Dřevíčku“ se mlelo už před mnoha stoletími. Současnou podobu ale mlýn získal před necelými 100 lety. Po dostavbě budovy ho tehdejší mlynář vybavil na svou dobu moderními stroji. Mezníkem byl rok 1932, kdy klasické vodní kolo dosloužilo a od té doby celý mlýn pohání Francisova turbína. Od začátku II. světové války již nedošlo k žádným úpravám a ani se nic podstatného nezbouralo nebo nezničilo. Tím se dochovalo veškeré původní zařízení až do dnešních dnů.

Při vaší návštěvě si mlýn nejdříve prohlédnete, když jsou stroje v klidu. Až se od mlynáře dozvíte, jakým způsobem se obilí postupně mění na různé druhy mouky, tak „někdo“ mlýn spustí do ukázkového skutečného provozu. Dát mlýn do pohybu dokážou za dohledu mlynáře i děti školou povinné. Síla vody roztáhne turbínu a pomocí systému převodů s ko-

ženými plochými řemeny rozpohybuje čistírnu, loupáčku, dopravníky, vysévače, mlecí stroje a další potřebná zařízení. Aby se předešlo nebezpečí úrazu, jsou po dobu provozu v bezpečné vzdálenosti od strojů nataženy provazy.

Čertovský obchůdek

Pod střechou u komína se ve mlýně usadili čerti. Mlynář měl s nimi často těžké pořízení. Ne že by přímo škodili, svou rozpustilostí ale sem-tam nějakou lumpárnu a škodu udělali. S pomocí hodného vodníka je ale dal „do latě“. Aby se ve svém doupěti moc nenučili (vylézat nesmějí), připravili si pro děti svůj obchůdek. Za 1 mlýnský dukát – který je k dostání v pokladně muzea – si děti u čertů vyberou něco z jejich nabídky. A určitě na této výměně neprodělají. Kdo z návštěvníků bude s čerty spokojený, může přistoupit na jejich další akci pod heslem „Za drobný pe-

Mlýn Dřevíček

níz – z pekla štěstí“. Můžete vyzkoušet, zda tento svůj slib opravdu dodrží.

Kváskový chléb

Ve mlýně se nachází také chlebová pec. Je stará 90 let a od loňského roku v ní jednou až dvakrát týdně pečeme chléb, jehož základem je žitný kvas. Pečeme ho podle původních receptur, kdy se ještě do těsta nepřidávaly žádné „zlepšující přísady“. Jak se dařilo upéct chléb dvěma známými televizními osobnostem, zjistíte z našich webových stránek z videa – odkaz „Zázraky přírody“ v části tisk a TV.

Kontaktní informace

Mlýn se nachází u silničního mostu přes potok Dřevíček mezi Hronovem a Stárkovem v dolní části obce Horní Dřevíček. Pravidelná otevírací doba je ve školních měsících až do konce října od čtvrtka do neděle a ve svátcích od 9 do 17 hodin; o **prázdninách** pak **denně** od 9 do 18 hodin. Mimo otevírací dobu pak po předchozí vzájemné domluvě na telefonu 739 049 450, popř. na e-mailu info@mlyndrevickek.cz. Kompletní aktuální informace najdete www.mlyndrevickek.cz.

Arne Šubrt

Pečení chleba

Turbína

Čertovo doupě

Čertovo bydlení

Police nad Metují – hlavní město papírových modelů

Muzeum papírových modelů je jedním místem svého druhu v České republice, kde papír ožívá a vypráví příběhy o minulosti, současnosti i budoucnosti. V muzeu na vás čeká přes tisíc exponátů, modely si zde můžete nejen prohlédnout, ale i smysluplně a kreativně strávit čas s rodinou nebo přáteli. Muzeum přináší návštěvníkům nejen poučení, ale i zábavu a nové zážitky. Všem bez rozdílu věku se zde otevírá prostor pro vlastní fantazii. Součástí expozice je vybavená papírová dílna. K výstavám se koná i bohatý doprovodný program. Otevřeno je každý den, děti do 6 let mají u nás vstup zdarma.

www.mpmpm.cz

Tyršova 341, Police nad Metují.

GPS: 50,535272 16,232271

Muzeum Broumovska zahajuje sezónu

Tak jako každý rok i letos zahajuje Muzeum Broumovska svoji sezónu v pátek 1. května. Muzeum sídlí v jedné z historicky nejzajímavějších částí benediktinského kláštera v Broumově – v 1. patře opatského křídla – a jeho návštěvu byste si rozhodně neměli nechat ujít.

Když byl na konci 70. let 20. století v klášteře likvidován Charitní ústav pro řeholnice a rozhodovalo se o novém využití objektu, usilovalo broumovské muzeum o přestěhování z nevyhovující budovy bývalého klášterního gymnázia právě do prostor bývalého opatství. Po přestěhování sbírek a inventáře muzea byla postupně vybudována nová výstavní síň a stavebně upraveny prostory pro stálou expozici s názvem „Historie Broumova a Broumovska“. Díky velkému kulturnímu bohatství regionu se muzeum může pochlubit kvalitním sbírkovým fondem. V šesti místnostech prelatury, včetně monumentálního Kamenného sálu, je přehledně představena historie kláštera, města a jeho okolí zhruba v rozsahu bývalého klášterního panství či pozdějšího politického okresu. Můžeme zde sledovat vývoj středověkého Broumova, dokumentovaný skupinou gotických památek, rozvoj města a řemesel v renesanci, významně zastoupené baroko, pro náš region tak typické, až po 19. století s rozvojem měšťanské kultury a průmyslu. Celou expozici uzavírá období konce první republiky. Každá dějinná etapa je zastoupena nejcnějšími a pro tu kterou dobu charakteristickými exponáty z muzejních sbírek. Expozice jistě potěší každého, kdo má k historii Broumovska vřelý vztah, a poslouží těm, kteří chtějí získat alespoň základní přehled o jeho kulturním vývoji.

Ve výstavní síni muzea se v květnu a červnu mohou návštěvníci těšit na zajímavou výstavu, pořádanou ve spolupráci s Regionálním muzeem v Náchodě, pod názvem „Lidová roubená architektura Kladského pomezí – mizející tvář krajiny“. Lidové roubené stavby vždy patřily k obrazu česko-

-polského příhraničí. Již od počátku 20. století však začaly být bourány při rozšiřování silnic a musely uvolnit místo vznikajícím továrnám a průmyslovým objektům, ustupovaly zděné zástavbě. V roce 1930 si Josef Zídka na stránkách vlastivědného sborníku „Od kladského pomezí“ posteskl: „*Dřevěné chaloupky, statky, stodoly, sruby... vše to mizí z našich vsí, schází a odchází. Místo dřeva cihla a kámen, škvár a beton, místo slámy tašky a eternit.*“ A to ještě autor, chudák, netušil, že po roce 1945 nezmizí na vysídlených územích jen jednoduché stavby, ale často celé části vesnic či samot. Roubená architektura tak v současné době patří mezi nejrychleji mizející prvky zdejší kulturní krajiny.

Na vaši návštěvu se budeme těšit během celé letošní sezóny, která potrvá od 1. května do konce září. Muzeum Broumovska je otevřeno denně, kromě pondělí, od 8 do 12 hodin a od 13 do 17 hodin.

Kontakt: Muzeum Broumovska,

Klášteř 1, tel.: 491 522 185,

e-mail: broumov.muzeum@worldonline.cz

Muzeum piva Broumov – Olivětín

Kdo se zajímá o zlatavý pivní mok, může v broumovském regionu zavítat například do Pivovaru v Broumově – Olivětině. Ten kromě komentovaných prohlídek nabízí také návštěvu zdejšího Muzea piva. Muzeum funguje od června 2010 a jeho expozice je zaměřená především na historii olivětinského piva. Zájemci zde také mohou získat turistickou známku č. 1439, Pivovar Olivětín – Broumov.

www.pivovarbroumov.cz

Muzeum stavebnice Merkur Police nad Metují

Milovníkům parních strojů, elektrických vláčků a stavebnic je určeno Muzeum stavebnice Merkur v Polici nad Metují. Muzeum Merkur tvoří několik výstavních síní, kde je postupně znázorněn vývoj a příběh stavebnice Merkur. Nechybí tady ani slavná Eiffelova věž, historické rekvizity, kolejště a vlakové soupravy.

www.muzeummerkur.cz

Muzeum železnice Meziměstí

Malé železniční muzeum, které se nachází přímo v prostorách železniční stanice Meziměstí, bylo otevřeno v roce 2008 během oslav 600 let od založení města. Za jeho vznikem stojí občanské sdružení Společnost železniční Meziměstí. Muzeum nemá pravidelnou otevírací dobu, navštívit se dá po předchozí domluvě.

Zdař Bůh! Měděný důl Bohumír v Jívce bude od 1. června otevřen

Bývala to místa těžké fyzické práce horníků i důvtipu báňských techniků. Dnes se některá zachovalá důlní díla otevírají veřejnosti, aby do hlubin země mohl nahlédnout každý.

V okolí dnešního dolu Bohumír probíhaly průzkumy a těžba již během 19. století. Ve druhé polovině 19. století byly na tomto území zaznamenány pokusy o těžbu měděné rudy a černého uhlí. Už v roce 1853 bylo například otevřeno měděné ložisko dr. Wernerem z Maršova. Hornické práce byly přerušeny v letech 1866–1868 v době prusko-rakouských válek.

V 19. století byla vyražena štola Bohumír a tzv. dědičná odvodňovací štola svatého Jana. Důl byl znovu otevřen a přefarán v letech 1919–1920. Od roku 1949 do roku 1958 zde prováděly Východočeské uhelné doly n. p. těžbu a geologický průzkum měděných rud – chalkozínu, bornitu, pyritu, malachitu, azuritu a covellinu. O rok později začala šestiletá etapa likvidace dolu a dobývací prostor Horní Vernéřovice byl zrušen v roce 1970.

Rudné ložisko dolu Bohumír je sedimentárního původu, byly v něm těženy dvě sloje – vrchní sloj Jan a spodní sloj Bohumír. Mocnost obou slojí dosahuje hodnoty asi 80 cm. Nadloží i podloží sloje Jan je tvořeno červenými až červenohnědými písčitymi jílovci. Důl byl po úklonu otevřen 8 těžebními patry, nejspodnější patro bylo v hloubce cca 100 m pod úrovní štoly Bohumír. V současné době je důl po úrovni 4. patra – štoly Jan – zatopen.

V nynější etapě bude zpřístupněna veřejnosti štola Bohumír, východní část chodby ve spodní sloji Bohumír a prostor bývalé strojovny těžního stroje pro dopravu do spodních pater. Návštěvníci budou moci nahlédnout i do dobře zachovalé části stěnové dobývky. Na trase je čeká zajímavá geologie sedimentárního ložiska (při obnově dřevěné výztuže jsme se snažili o to, aby byla geologie dobře viditelná), paleontologický nález, obnovená původní výztuž, figuríny horníků při práci i nálezy zbytků původní výztuže a nářadí.

Odvážní návštěvníci budou moci vylézt na povrch nově vytvořenou tzv. útekovou cestou, která vznikla vyhloubením šachty z povrchu a úpravou bývalé průzkumné dovrchní, ostatní se budou moci vrátit stejnou trasou. Podzemí bude přístupné i dětem a handicapovaným.

Důl se nachází v činném průmyslovém areálu spol. GEMEC – UNION a.s., která vznik a realizaci tohoto projektu umožnila. K areálu vede dobrá přístupová cesta s velkým parkovištěm pro auta i autobusy. Návštěvníci se ohláší u brány na vrátnici, kde si je vyzvedne průvodce a společně se vybaví na pobyt v podzemí.

Důl bude přístupný od 1. června 2015.

Podzemí dolu je zimovištěm chráněných netopýrů, a proto bude prohlídková činnost prováděna jen do října (v dalším roce pak od května do října).

Obecně prospěšná společnost Důl Jan Šverma připravuje 2. etapu projektu, v rámci které by se stávající prohlídková trasa rozšířila o nově vytvořený okruh na 1. patře, bylo by vytvořeno nové zázemí – před vstupem do areálu by byla pokladna, šatna, záchody a restaurace s vyhlídkou na okolí Hronova a Stolovou horu. Pro podzemí se snažíme získat i těžní stroj, který by byl instalován ve strojovně a do úpadní na 1. patro i dopravní zařízení – tzv. panvágel pro dopravu horníků.

Vydejte se i do skanzenu

Jedním z dalších zajímavých míst spjatých s historií těžby, kam již mohou turisté zavítat, je Hornický skanzen Žacléř v areálu bývalého hlubinného černouhelného dolu. Skanzen je otevřen veřejnosti od léta 2012. Návštěvníci si mohou prohlédnout památkově chráněné objekty jam Jan a Julie na povrchu, a poté se podívat i do podzemní části jámy Julie s větracím kanálem. Součástí prohlídkové trasy je také výstup na 52 m vysokou těžní věž Jan, odkud je hezký rozhled po celém areálu a vidět bývá i panorama Krkonoše a Vraních hor.

Za vidění stojí i expozice důlních strojů, důlního měřictví, větrání a trhačích prací, paleontologických nálezů a fotodokumentace z historie dolu. Důl je otevřen celoročně denně, hlavní expozice ve strojovně jámy Jan a Julie je dostupná i handicapovaným spoluobčanům vč. malých dětí a seniorů. Ke skanzenu vede dobrá přístupová cesta, s velkým

Horníci při stavbě

parkovištěm pro auta i autobusy. Více informací najdou zájemci na adrese www.hornickyskanzenzacler.cz.

Skanzen spravuje obecně prospěšná společnost Důl Jan Šverma, která si dala za hlavní cíl své činnosti ochranu, propagaci a zpřístupňování důlních památek Podkrkonoší. Od listopadu 2013 provádí v rámci projektu přeshraniční spolupráce „Zpřístupnění dolu Bohumír a otevření hornického skanzenu Kowary – nové produkty cestovního ruchu na česko-polském pohraničí“ (reg. číslo: CZ.3.22/2.2.00/12.03385) zpřístupňování první části důlních děl bývalého dolu Bohumír v katastrálním území Dolních Vernéřovic obce Jívka. Více informací najdete na www.djs-ops.cz.

Karel Novotný

Zkoumání dolu

Štola Bohumír – zadní část

Štola Bohumír – střední část

Golfové hřiště otevřelo nových 9 jamek

Golfový club Grosshof v Broumově připravil na letošní sezonu řadu akcí a novinek. Golfisté se mohou těšit na novou devítku, nováči zase na zbrusu novou akademii a golfovou školu. Každou první sobotu v měsíci jsou všichni srdečně zváni na den otevřených dveří.

Devět jamek s úchvatnými výhledy, stylová klubovna s příjemným posezením, rozsáhlé tréninkové plochy s krytým driving rangem a hlavně pohodová rodinná atmosféra. To vše láká na golfové hřiště Grosshof každý den desítky golfistů i golfových nováčků. „Jsme veřejné hřiště, tudíž si zde může zahrát opravdu každý, aniž by musel mít tzv. zelenou kartu,“ říká manager GC Grosshof Jan Bitvar.

Zájemci o golf se mohou s hřištěm a hrou blíže seznámit každou první sobotu v měsíci během dne otevřených dveří. Novinkou pro začínající golfisty je nabídka golfových balíčků, které usnadní a výrazně zlevní golfové začátky. Klub také letos nabízí výrazné slevy pro nové členy a speciální akce pro seniory, rodiny nebo studenty.

„Děti a dorost zvede do golfové školy. Trénink probíhá zábavnou formou v malých skupinkách,“ popisuje cvičitel Jaroslav Be-

ran a dodává, že v létě se mohou záci těšit již na 2. ročník příměstského tábora. Nábor nových zájemců o golf je každou středu od-

poledne. „Chceme golf zpřístupnit skutečně všem,“ vysvětluje cíl golfového hřiště v Broumově Jan Bitvar. „Proto u nás najdete

přátelský přístup a lidové ceny, které vzhledem k vysoké kvalitě hřiště mile překvapí všechny golfisty.“

Netradiční zážitky na střelnici, v zoo nebo v sedle – i to si u nás užijete

Regionální ZOO

Nevěříte? Je to pravda, i v našem kraji spatříte klokana, velblouda nebo těsně za hranicí u našich sousedů také lva.

Zoo Farma Łączna

Návštěvníky každého věku jistě potěší pohled na hravé surikaty, nosály, dikobrazy, servaly, lva berberského, opice, papoušky,

lamy, antilopy, ale i laně, jeleny, koně a kozy všeho druhu. Celkem tu najdete více než 40 druhů zvířat, která tu žijí v souladu s okolním prostředím. Zoo Farma ve svém areálu nabízí i malé občerstvení, ubytování a hlavně základní hygienické zázemí a parkoviště pro návštěvníky.

Farma Wenet Otovice

Farma Wenet se nachází v Otovicích nedaleko Broumova, blízko polských hranic. Je obklopená okolními kopci, dohlédnete odtud na Broumovské stěny, na Ruprechtický špičák i na broumovský klášter. Na farmě se chovají lamy, velbloudi, pštrosi i klasická česká hospodářská zvířata. Informace na stránkách www.wenet.cz. Na farmě je skvělé prostředí a můžete tu i posedět a občerstvit se.

Zoo koutek Police nad Metují

V části areálu Zahradnického centra v Polici nad Metují je připraveno, především pro vaše děti, ale i pro vás zoo koutek, kde je dovoleno zvířata krmit a hladit. Můžete zde vidět poníka, zakrslé prasátko, ovečky, kame-

runské kozičky, domácí a okrasné kachýnky, zakrslé králíčky, morčata, fretku, papoušky, nutrie, holoubky, koroptvičky, vodní a suchozemské želvy a další zvířátka. Další informace na www.zahradnictvi-zobal.cz.

NÁŠ TIP

Centrum Walzel – Fabrika na zážitky v Meziměstí

V Centrum Walzel můžete zažít to, co jste si vždycky přáli. Výborně se najíst v restauraci Švejk, zastřílet si a nemusíte mít zbraň ani oprávnění, můžete si zahrát na profesionální bowlingové dráze nebo si vyzkoušet horolezeckou a boulderingovou stěnu. Volnočasové centrum nabízí skvělé zážitky pro celou rodinu. Sledujte www.walzel.cz.

Střelnice ve Walzelovce je nejmodernější krytou střelnicí v České republice. Nabízí tři různé dlouhé střelnice. 16 metrů dlouhá interaktivní projekční střelnice pro krátké zbraně, 25m střelnice s inteligentním progresivním terčovým systémem pro krátké zbraně a 50m interaktivní projekční střelnice pro dlouhé zbraně. Všechny střelnice jsou určeny pro ostré střelby, pro profesionály i pro každého, kdo si chce střelbu z opravdových zbraní vyzkoušet. Střelnice má k dispozici několik zkušených instruktorů, kteří mohou zájemce připravit na získání zbrojního pasu.

NÁŠ TIP

Jízďárna Hejtmánkovice

Skvělý tip pro báječně strávené odpoledne nabízí Jízďárna v Hejtmánkovicích. Vyjíždky na fríských koních, rustikální a nově opravené zázemí jízďárny s možností krásného ubytování. V Jízďárně pořádají akce pro děti i dospělé. Informace o vyjíždkách a ubytování jsou k dispozici na webových stránkách www.jizdarna-hejtmankovice.cz.

Sportovní zážitky

Sportu si užijete například ve Sportcentru v Teplicích nad Metují (www.sportcentrum.teplicenadmetuji.cz). Vyzkoušet si paintball, krytou motokárovou dráhu nebo outdoorové aktivity můžete v Adrenáliu Velký Dřevíč, kde se nachází také restaurace a venkovní občerstvení s možností chytání ryb. Vyhlídkové lety nabízí zase Letiště v Broumově.

Restaurace, Skalní hrad, slackline a klidné prostředí nejen pro rodiny

Výletní místo Jiráskovy skály Bischofstein

Zámek Bischofstein byl založen v 17. století a v dnešní době slouží jako jedno z velmi oblíbených výletních míst regionu Broumova. Areál zámku je obehnan kamennou zdí z 16. století a děti mají k dispozici spoustu ručně vyráběných prolézaček, houpaček, kladin, lanovek nebo si mohou zaskákat na volně přístupné trampolině. K osvěžení mohou mezitím rodiče využít zdejší restauraci a poté společně s dětmi vyrazit na výlet. Mezi skalami, pár metrů od areálu, se nachází tzv. Černé jezírko s naučnou stezkou o životě místních váček. Za vidění určitě také stojí zřícenina hradu Katzenstein, o které psal ve svém románu Skály Alois Jirásek. Dle pověsti na hradě straší a objevuje se tam blikající světélko. Víte, co je slackline? Ještě ne? Na „Bišíku“, jak se výletnímu místu slangově říká, mají slacklinové popruhy mezi stromy natažené nepřetržitě. Koná se zde také jedna z velkých slacklinových akcí v letní sezóně. V areálu pořádají také divadelní představení nebo workshopy, stačí sledovat internetovou adresu www.bischofstein.cz. Ti z vás, kteří ne-

budou po toulání Jiráskovými skalami unaveni, mohou ještě vyrazit na nedávno otevřenou rozhlednu Teplických skal na vrcholu Čáp (786 m n. m.), z Bišíku je to opravdu kousek. Jde o architektonicky velmi zajímavou stavbu, z jejíž plošiny na vrcholku za dobré viditelnosti spatříte Krkonoše, Rýchory, Vraní hory, Javoří hory, Orlické hory nebo hory Jestřebí a také sousední Polsko.

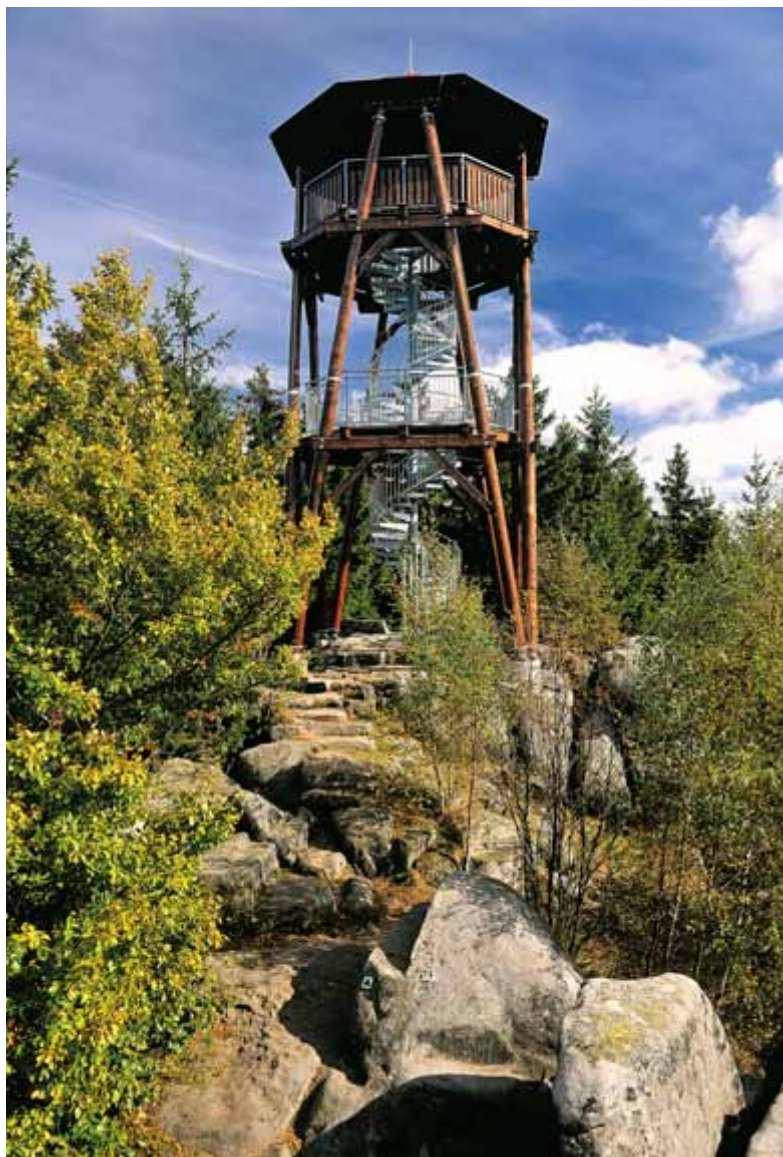
Markéta Hanušová

Zámek Bischofstein

Pohled na Černé jezírko

Rozhledna na vrcholu Čáp

Za Janovičkami, hned za hřebenem Javořích hor, najdeme další pohoří – Soví hory

Tajemné podzemní město Osówka

Generální štáb třetí říše začal během druhé světové války právě zde stavět velký systém podzemních chodeb a úkrytů.

Tajná stavba dostala jméno Riese. Podzemní město Osówka je nejzajímavější ze všech zpřístupněných objektů komplexu Riese a jeho výhodou je i malá vzdálenost od polsko-českých hranic. Z Broumova vede nejkratší trasa přes Janovičky, odkud je to do Osówki jen 9 km. Na výlet se můžeme vydat na kole nebo pěšky. Do Glušice se autem dostaneme jen přes Starostín nebo Otovice, protože z Janoviček na polskou stranu vede jen lesní cesta (přejezdu brání i zákaz vjezdu všech motorových vozidel). Doporučujeme zvolit jednu ze tří cyklotras,

kteří vás zavedou k podzemnímu městu Osówka.

Trasa mírně náročná (délka 10 km)

Doporučené kolo: horské.

Trasa vede z Janoviček do Horní Glušice. Až na sedlo se dostaneme po asfaltu, pak na polské straně odbočíme doprava a vydáme se zelenou cyklotrasou polské Strefy MTB Sudety, která částečně vede souběžně s červenou značkou (www.strefamtbudety.pl). Po 6,5 km dorazíme k hřbitovu obětí koncentračních táborů, které pracovaly během druhé světové války v komplexu Riese. Za hřbitovem projedeme přes koleje a vjedeme na černou turistickou značku. Ta nás provede obcí Kolce a bude pokračovat až ke vchodu do podzemí.

Náročná, ale nejzajímavější trasa (délka 18,5 km)

Doporučené kolo: horské.

Trasa technicky náročná. Na začátku trasa vede z Janoviček do Horní Glušice. Stejně jako v předchozích dvou variantách se na sedlo Javořích hor dostaneme asfaltovou komunikací a na polské straně odbočíme doprava. Z tohoto místa se již vydáme červenou cyklotrasou polské Strefy MTB Sudety, která částečně vede souběžně se zelenou trasou (www.strefamtbudety.pl). Po sjezdu vjedeme na Hraniční ulici (Graniczna) v Horní Glušici a dále po krátkém stoupání dorazíme k vodní nádrži v bývalém lomu. Od lomu se vydáme červenou cyklotrasou

do centra Glušice, kde u rozcestí tras MTB červená trasa končí. Od rozcestí se na další cestu vydáme žlutou cyklotrasou. Začneme stoupat dle Marcovského potoka a lesní cestou projedeme vedle pěti lesních rybníků. Po několika kilometrech žlutá cyklotrasa odbočí doprava a povede nás násypem dříve úzkokolejky (která kdysi zásobovala podzemní továrnu) až ke komplexu Soboň. Zde uvidíme pozemní stavby úkrytů, které ale nejsou zpřístupněné turistům. Žlutá cyklotrasa nás povede dál k největším úkrytům podzemního systému Riese. Po krátkém sjezdu se dostaneme ke vchodu do podzemí Osówki.

Podzemní město Osówka nabízí prohlídky po celý rok a je spolu se Zámek Książ druhou nejnavštěvovanější atrakcí polského pohraničí. Mapy dalších cyklotras najdete na webu <http://www.strefamtbudety.pl/tt/mapy/>.

Sudetský průvodce Janusz Pawłowski
pograniczna@wp.pl

Nově otevřené Centrum vědy a umění Starý důl ve Valbřichu

Nově otevřený Multikulturní park Starý důl v polském Valbřichu plní pro valbříšský region funkci centra vědy a umění. Z architektonického hlediska je tento objekt postindustriální památkou, která dokáže okouzlit nejen milovníky technické turistiky, ale i každého zájemce o dějiny celého regionu.

Ve zdejší doli na černé uhlí „Julia“ se těžilo ještě v roce 1996. Přestavba areálu bývalého dolu na moderní centrum vědy a umění je jedním z nejlepších příkladů revitalizace postindustriálních objektů v Polsku. Celková plocha revitalizovaného průmyslového závodu čítá 4 hektary.

V areálu revitalizovaného Starého dolu se nacházejí muzejní prostory, výstavní síně, prostory pro vzdělávací aktivity a zázemí pro pořádání koncertů, konferencí a dalších kulturních a společenských aktivit a slavností. Ve Starém dole najdeme i další organizace, jako Centrum unikátní keramiky, Muzeum uhlí a hornictví, Valbříšské kulturní středisko a Soubor tance a zpěvu Valbřich. V moderně

upravených budovách lze mimo multimedialních expozic (postupně jsou přidávány i další) spatřit i revitalizované vybavení bývalého dolu: průmyslové motory, pumpy, ventilátory nebo podzemní transportní stroje.

Návštěvníky do areálu přivádí speciální chodba. Její ažurová konstrukce je moderním architektonickým prvkem, který má zajímavým způsobem ukázat přínos průmyslu k rozvoji města a regionu. Chodba vede hosty k dávné budově předáků (tzv. „štajgrovka“). Budova byla určena ke zbourání, ale povedlo se ji zachovat a dnes získala moderní podobu. Celá budova je obložena speciální ažurovou sítí provedenou z hliníkové-titanové oceli. Takto upravená štajgrovka se stala sídlem Welcome Center s návštěvnickým centrem (prodej vstupenek na prohlídkové okruhy) a s informačním centrem Valbříšské aglomerace (organizace pro destinační management). V této budově je možné se i ubytovat.

Právě zde také začínají prohlídky s průvodcem, který návštěvníky zavede k muzejní části, ve které najdeme duši dolu černého uhlí „Julia“. K vidění je hornické vybavení, jež se používalo během těžby uhlí. V budově bývalé kovárny se nachází expozice dalších dávných důlních strojů, speciálně navržená pro daný objekt. Zde najdeme mj. stroje,

kteří patřily mechanickým dílnám, jako soustruhy, frézky a další. Expozice je doplněna o moderní informační desky a multimediální prvky. Zahraniční návštěvníci mohou využít prohlídky v různých jazycích.

Výdat se tu můžete i do podzemí. Trasa vede štolou, výtahem (25 metrů) se pak návštěvníci dostanou na bývalou chladicí věž (nyní Ekologická věž). Ta je nejen unikátní expozicí, ale je využívána i jako rozhledna, ze které je vidět na Valbřich a okolní horskou krajinu.

Příležitost pro tvůrce

Mimo muzejní části se v areálu nachází také Centrum unikátní keramiky s expozicí keramických výrobků a nabídkou hrncířských a archeologických workshopů. V areálu Starého dolu je i restaurace, jejíž interier stylově navazuje na hornickou kantýnu. Některé prostory byly zpřístupněny i místním

neziskovým organizacím. Objekt je plně bezbariérový a je vybaven vlastním parkovištěm pro osobní auta a autobusy.

Starý důl je místem mnoha aktivit v duchu aktuálních kulturních a uměleckých trendů. Dílny podporují tvořivost a představitelství účastníků. Konají se zde i sezónní akce, jako výstavy, koncerty a festivaly. Večer se spouští světelná iluminace a světelný pramen z Věže ekologie je vidět ze vzdálenosti několika kilometrů.

Každý z opravených objektů získal nebo získá vlastní neopakovatelný tvar, který bude odvozen od určení objektu. Návrhy interiérů a expozic zpracoval projektový tým Mirosława Nizio – architekta zodpovědného za projekt hlavní výstavy Muzea dějin polských Židů ve Varšavě a revitalizaci „Svato-křížského štetle“ – dávné synagogy ve městě Chmielnik v Polsku.

Investice má, stejně jako u dalších obdobných postindustriálních objektů v Evropě, sloužit kulturnímu a společenskému oživení města a regionu. Dne 23. února 2015 se Centrum vědy a umění Starý důl stalo členem Dolnoslezské organizace pro destinační management.

Těšíme se na vás a zveme k prohlídce tohoto výjimečného objektu v Evropě.

Tip na výlet: Křešovská křížová cesta

Křešov (Krzyszów), vesnice v polském v Dolnoslezském vojvodství, se pyšní několika významnými památkami se zajímavou historií. Poznejte dějiny Křešova a nechte se inspirovat k výletu kousek za česko-polské hranice.

Křešov byl v důsledku aktivit opata Bernharda Rosy v 17. století označován a „pokřtěn“ za nový Jeruzalém, protože městečko mělo symbolicky napodobovat nejdůležitější město v historii křesťanství. Vzdálenosti mezi jednotlivými objekty křížové cesty byly zadány podle tzv. jeruzalémských měr. Takto vznikla mimo jiné kalvárie, která je integrální částí městské stavební sítě. V centrální poloze tohoto „svatého města“ se nachází kostel Nanebevzetí Panny Marie, který navazuje na dílo krále Šalomouna – stavbu jeruzalémského chrámu, což potvrzuje i sedm let výstavby této svatyně (1728–1735).

Podnětem ke stavbě kalvárie se stala

pout' opata Bernharda Rosy do Itálie, který navštívil i Řím a Loreto. V neděli dne 14. května roku 1661 opat navštívil sedm největších římských kostelů, což mělo symbolicky představovat návštěvu vybraných míst Jeruzalémské křížové cesty. Mnich se zastavil v klášteře u kostela Santa Croce in Gerusalemme a dne 15. května tam odsloužil mši svatou u relikvie svatého Kříže.

O stavbě komplexu objektů opat ale rozhodl až v roce 1672, po jednání s myslitelcem Johannem Schefflerem, známým pod jménem Angelus Silesius. Ve stejném roce byla zahájena stavba prvních dřevěných kaplí. Výzdobu interiérů provedli umělci povolání opatství. Šest maleb je od Michaela Willmanna (tři se v současné době nacházejí ve Varšavském národním muzeu, dvě v Křešově a jedna ve městě Kamieniec Ząbkowicki). Další malby dle Willmannovy skici provedli Martin Leisritz a anonymní malíř z Vrchlabí. Sochy vytvořil Georg Schrötter. Většina stavebních prací byla ukončena do roku 1678, ale další práce pokračovaly ještě dva roky. Opatu Rosu následoval Dominikus Geyer, který nechal postavit v letech 1703–1722 nově zděné kaple. Malby a sochy do nových zastavení křížové cesty byly vestavěny dle původního ná-

vrhu. Nové kaple se v téměř kompletním stavu dochovaly do dnešní doby, jen konečný úsek křížové cesty byl u klášterního hřbitova přestavěn opatem Benedictem II. Seidelem.

Unikátní kniha modliteb

V Křešově po ukončení stavby křížové cesty vznikl speciální knižní průvodce – kniha pašijových modliteb. Tato kniha byla poprvé vydána v roce 1682 klášterským vydavatelstvím Andrease Pegi. Autory textů byli opati Rosa a Angelus Silesius, který napsal i písně. Hudbu k Silesiovým písním zkomponoval Georg Joseph, který v té době působil jako kapelník ve vratislavské katedrále. Skvostem knihy modliteb je 32 mědirytin, vyrobených dle skici Michaela Willmanna. Příběhy na rytinách navazovaly na malby v kaplích a představovaly unikátní barokní pojetí poutě duše cestou umučení Krista. Duše se mohla podílet na biblických událostech a pomocí krásných básnických dialogů mohla mluvit přímo se Spasiteli a hluboce prožívat Ježíšovo utrpení. Nedávno byla tato kniha modliteb přeložena do polštiny.

Kalvárie zahrnuje 33 zastavení a je rozdělena do dvou částí – Via Captivita (Cesta zajetí, zastavení 1. až 15.) a Via Crucis (Cesta kříže, zastavení 16. až 33.). Turistická prohlídka trasy

kalvárie zabere cca dvě hodiny, ale pout' s knihou pašijových modliteb v ruce a čtením příslušných modliteb zabere nejméně devět hodin.

V roce 2015 byly kaple za účelem oživení kultu Boží muky v křešovském sanktuáriu vybaveny reprodukcemi originálních maleb. Za vzor sloužily originální malby a mědirytiny křešovské knihy pašijových modliteb. Každý rok je zde za účasti křešovské mládeže a místních obyvatel pořádána kostýmovaná inscenace Boží muka, během které se odehrávají poslední hodiny ze života Ježíše.

Rádi v Křešově uvítáme i vás!

Grzegorz Żurek

Valbřišská aglomerace zve turisty k návštěvě

Valbřišský region tvoří malebná horská krajina, která návštěvníkům nabízí velký výběr turistických cílů – architektonické památky, centra volnočasových aktivit pro děti a celé rodiny, turistické trasy a další. Každý tady najde, co má rád. Srdečně vás proto zveme k návštěvě valbřišského regionu. Více informací najdete na webu www.lotaw.pl.

Polské Sdružení pro destinační management Valbřišská aglomerace vzniklo v roce 2011 a jeho hlavním cílem je podpora regionálního rozvoje. Valbřišská aglomerace podporuje i aktivity členů sdružení a rozvoj na jejich územích.

TIPY NA VÝLET

KOUZELNÁ TRASA (pro pěší)

Jednou ze zajímavých tras je pěší lázeňská trasa s názvem „Czarodziejska“ (Kouzelná). Její počátek se nachází v lázeňské obci Jedlina-Zdrój na Valbřišské ulici (Wałbrzyska) u pramene přírodní podzemní vody (horní část Jedliny-Zdroj).

Zastávka č. 1 – Pramen vody

Toto místo má své specifické kouzlo. Pramen zde podzemní zdroj přírodní vody, který obsahuje solné roztoky vápníku a magnesia. Poblíž zdroje můžeme obdivovat krásnou lesní krajinu s dominantami starých smrků. Nalevo od pramene najdeme velký prostor ohraničený skalnatými stěnami. I přes to však na tenoučké půdě těchto příkrých svahů najdeme keře a stromy. Kořeny některých z nich svírají v objetí menší skalní útvary a zdá se, jako by stromy vyrůstaly přímo ze skal.

Zastávka č. 2 – panorama Sovích hor

Zastávka se nachází v jednom z nejvyšších míst v areálu obce Jedlina-Zdrój. Můžeme odtud vidět okouzlující panorama Sovích hor a jejich nejvyšší vrch Velkou sovu (1 015 m n. m.). Soví hory tvořené žulou břídlíci vznikly před 2,5 mld. let a jsou

nejstarším pohořím v Polsku. Krása těchto hor a jejich přírodní bohatství se staly předpokladem pro zřízení CHKO Soví hory na ploše cca 8 140 ha.

Zastávka č. 3 – Horní stanice lyžařského vleku

Místo se nachází na okraji svahu hory Leśniak (565 m n. m.). Lyžařský vlek byl postaven v roce 1992, a upraven v roce 2010. Talířový vlek má délku 250 metrů, svah má v horní části sklon 45 stupňů, v dolní 30 stupňů. Vedle lyžařské stanice, o něco výše vlevo, se nachází kamenný památník ve formě obelisku. Jsou na něm vyryta data a popis v němčině. Památník byl postaven v 19. století k uctění památky Carla Beinerta, který se zasloužil o rozvoj obce Jedlina-Zdrój. Biolog, geolog a lékárník Carl Beinert žil letech 1793 až 1868. Přibližně od roku 1850 pracoval ve funkci lázeňského kontrolora. Jeho aktivity přispěly ke zvýšení atraktivit obce a vývoje lázní. Svah, na kterém vznikl lyžařský vlek, byl pojmenován Kouzelná hora (Czarodziejska Góra).

TRASA KOLEM MEDVÍDKŮ (cyklotrasa)

Začátek trasy se nachází v ulici Wyzwolenia ve Valbřichu u vchodu do městského Parku Sobieského. Z tohoto místa stoupáme příkrým svahem směrem k tzv. Harcówce (Harcówka). Tento úsek je potřeba projet velmi pozorně, protože na trase se vyskytují velmi ostré zatáčky. Když mineme Harcówku, čeká nás nenáročný okruh v areálu parku. Trasa nás povede ven z parku a je potřeba zachovat pozornost u přejezdu přes městské silnice. Když mineme ulici Piłsudskiego, projedeme ulicí Psie Pole a zamíříme na Medvídky (Niedźwiadki).

Mineme základní školu a dorazíme na křižovatku polních cest a dále jedeme dle značek (na které není dobře vidět). Nyní nastupuje nejnáročnější úsek trasy, na počátku příkré stoupání západním svahem hory Medvídky, který vyvrcholí pohodlným sjezdem šterkovou cestou.

Následuje vjezd na louky, jejichž krajem se dostaneme zpět na okraj lesa (opět

potřeba dobře sledovat turistické značky). Další dvoukilometrový úsek má obtížný profil, protože se střídají krátká, ale příkrá stoupání a sjezdy, které lemují kořeny stromů a traverzy. Pro pokročilé milovníky horských kol bude tato část adrenalinovým zážitkem, nezkušeným cyklistům doporučujeme tento úsek projít pěšky. Obtížný úsek končí sjezdem k Mauzoleu. Dále přejedeme vedle zahrádek a dostaneme se na Jagelonskou ulici (Jagielońska), na jejímž konci okruh končí.

BĚŽECKÁ TRASA V JEDLINĚ-ZDROJI

Trasa o délce 4,3 km je určena pro běhání a nordic walking. Trasu najdeme v Jedlině-Zdroji u malební vodní nádrže, podél velkých luk s panoramatem valbřišského pohoří. Trasa končí u Sluneční promenády (Promenada Słoneczna). Okruh je dobře označen a trasa je pohodlná i pro začátečníky. Záměrem trasy je hlavně rekreační sportování a propagace zdravého životního stylu.

Polická Terasa letos už popáté!

Přes léto se znovu otevrou pomyslné dveře Terasy Pellyho domů pro širokou veřejnost nejen z Police nad Metují, ale i bližších či vzdálenějších destinací.

Terasa se už od první chvíle snaží doplnit místní kulturní spektrum o akce méně komerční či o projekty tzv. „alternativní kulturní scény“.

Cílem a smyslem Terasy je nejen umožnit návštěvníkům nečekaný pohled na centrum města z nadhledu s nabídkou občerstvení a možností zastavit se, ale i nabídnout prostor pro poznání něčeho nového. A to zejména v často marginalizovaných tématech kultury, vzdělávání a společenských věd.

Kromě tohoto „vzdělávacího“ rozměru nabízí Terasa prezentaci současného výtvarného umění jak renomovaných výtvarníků, tak i studentů vysokých škol, jejichž umělecká

dráha je na samotném počátku. Výtvarné výstavy jsou totiž už tradičním základem celého prázdninového programu. Ostatně samotná Terasa ožije první prázdninový den právě vernisáží výstavy.

**Pellyho
Terasa**

**Program skoro pro
každého**

Město Police nad Metují společně se spolkem Apeiron připravily pro letošní rok pestrý, ale pečlivě vyvážený koktejl přednášek, talk show, výstav a promítání filmů nad městem, doplněný koncertem a ukázkou umění psích mazlíčků v disciplíně agility. Právě možnost zažít a poznat něco netradičního umocňuje kouzlo prostorů Terasy a přilehlé výstavní expozice,

které si za předchozí čtyři roky už dokázaly najít své návštěvníky. Návštěvníci se mohou těšit na talk show s polickými ochotníky, koncert legendy české hudby Vladimíra Merty, zmiňované výstavy nebo promítání tří sci-fi filmů pod širým nebem. Na programu jsou také přednášky o Broumovském urbáři a o současném zemědělství na Policku či závěrečná talk show s místními horolezci.

Patronát nad Terasou 2015 převzala starostka Police nad Metují Ida Jenková.

Partnery spolku Apeiron jsou město Police nad Metují, Flora Care, Martin Cibulka – Kapitál a. s., Planeta ryb a SDH Velká Ledhuj. Všechny potřebné informace o akcích na Terasě lze najít na www.spolekapeiron.cz nebo na www.policko.cz.

Martina Váňová

Již brzy vyjde kniha „Hlavňov – vesnice pod Hvězdou“

Dlouho byla mezi hlavňovskými patrioty živa myšlenka, že by bylo dobré vytvořit publikaci, ve které zůstane zaznamenána paměť této obce, vesnice táhnoucí se údolím na úpatí Broumovských stěn, severně od města Police nad Metují. Na podzim roku 2012 se konečně podařilo věci rozhybat, a tak již dva a půl roku vzniká publikace o historii a současnosti obce Hlavňov.

Pro tento záměr se podařilo iniciátorovi akce, hlavňovskému rodákovi Mgr. Františku Janečkovi, oslovit Mgr. Michala Bureše, který má s podobnou prací již zkušenosti, protože před několika lety byl editorem publikace o nedalekém Žďáře nad Metují.

Ke spolupráci na díle přizval Michal Bureš řadu odborníků.

Na textech jednotlivých kapitol pracoval početný autorský kolektiv, za všechny jmenujme například PhDr. Jaroslava Čápa (ředitele Státního okresního archivu Náchod), PhDr. Václava Sádla (bývalého ředitele Regionálního muzea Náchod), Mgr. Jana Tůmů (archeologa Regionálního muzea Náchod), Mgr. Petra Köppla (bývalého pracovníka Správy CHKO Broumovsko), PhDr. Vladimíra Waageho, PhDr. Jana Meiera (ředitele Městské knihovny Broumov) a mnoho dalších.

Kresby do knihy vytvořil malíř a ilustrátor Petr Čuhanič z nedalekého Zlíčka. Fotografie do knihy pořídil RNDr. Jan Moravec, Oldřich Jenka, Michal Bureš a Libor Jenka (letecké snímky).

Knihy popisuje skutečnosti týkající se obce a jejího katastru z mnoha různých úhlů pohledu. Představuje přírodní poměry (rozdělené na živou a neživou přírodu), historii obce, správní vývoj, řemesla, školství, zemědělství, památky, spolkovou činnost, osobnosti, místní pověsti... Publikace bude plná historických i současných fotografií.

Cílem je vytvořit „encyklopedii“ tohoto malebného kousku naší vlasti. Část díla se věnuje i turistice v Broumovských stěnách a na Hvězdě (kaple a benediktiny založená turistická chata s restaurací). Zapůjčením starých fotografií a dokumentů se do vzniku knihy zapojil i nespočet hlavňovských obyvatel a rodáků.

Křest publikace je předběžně plánovaný na červen 2015. Nyní se již dílo připravuje k tisku.

Jana Rutarová

Pecková a Margita zahájí desátou festivalovou sezónu na Broumovsku

Trio La Musica

Stamicovo kvarteto

Kühnův sbor

Začalo to před deseti lety. Unikátní kostely na Broumovsku, většinou barokní skvosty z dílny Dientzenhoferů, se otevřely letnímu hudebnímu festivalu Za poklady Broumovska. Od té doby festival vyrostl v hudební událost, která dávno přesahuje hranice regionu. Svě letošní kulatiny oslaví koncertním programem nabitým skvělými osobnostmi a tělesy české i zahraniční hudby.

Hudebních festivalů je celá řada, ať už se konají v koncertních sálech, pod širým nebem nebo v sakrálních budovách. Co je od sebe odlišuje, je atmosféra. Ne vždy se povede, aby souznělo místo, účinkující a publikum. Festivalu Za poklady Broumovska se to však více než úspěšně daří už desátý rok. Kostely, na kterých se často velmi znatelně podepsal zub času, vytvářejí nenapodobitelnou kulisu, která ve spojení s hudbou v podání předních interpretů z České republiky i ze zahraničí přiláká každoročně více než tři tisícovky návštěvníků. Nejen oni, ale také koncertující umělci se na Broumovsko rádi vrací. Takovým návratem je i úvodní koncert desátého ročníku festivalu Za poklady Broumovska, který představí hned dvě hvězdy české i mezinárodní operní scény mezzosopranistku Dagmar Peckovou a tenoristu Štefana Margitu. Dagmar Pecková koncertovala na festivalu poprvé v roce 2012, Štefan Margita o dva roky dříve. Od té doby drží jejich koncerty s desítkami posluchačů shodně prvenství ve festivalové návštěvnosti. K desátým narozeninám popřejí festivalu a jeho návštěvníkům společně v sobotu 27. června v kostele sv. Michaela ve Vernéřovicích. V jejich podání zazní Mahlerovy Písně potulného tovaryše, árie Dalily z Massenetovy opery Samson a Dalila nebo pláč Federica z opery Arlesiana.

Za atraktivním úvodem ale nijak nezaostává ani další program. Každou prázdninovou sobotu si můžete vychutnat populární i méně známá díla významných českých a zahraničních autorů v podání renomovaných umělců i mladých talentovaných hudebníků, kteří získávají ceny na prestižních hudebních soutěžích. Mezi ně patří například houslistka Julie Svěcená, která se společně s klavíristou Václavem Máchou představí 18. července v Martínkovcích, nebo violoncellista Ivan Vokáč, jehož recitál si můžete vychutnat v otovickém kostele sv. Barbory 8. srpna. Originálním zážitkem bude hudební spolupráce dvou renomovaných souborů Stamicovo kvarteto a norského Engegård Quartet. V sobotu 25. července v Ruprechticích předvedou společně mimo jiné Oktet pro smyčce Es dur, op. 20 (F. Mendelssohn-Bartholdy). Festivalové partnerství Stamicovců a Engegård Quartet je možné i díky grantové podpoře z Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

Vůbec poprvé bude koncert festivalu Za poklady Broumovska hostit nově zrekonstruovaný kostel sv. Vavřince v Teplíčkách nad Metují, ve kterém se nachází cenné dvoumanuálové varhany z roku 1832.

Krásný zvuk jedné z nejlepších varhan na Broumovsku si budete moct vychutnat 22. srpna při koncertu varhanistky Daniely Valtové Kosinové a trumpetisty Marka Zvolánka. Nové zázemí poskytne festivalu také revitalizovaná část broumovského kláštera. Díky zkušebnám, nahrávací technice a ubytovacím kapacitám je možné rozšířit doprovodný program festivalu a vůbec poprvé uspořádat dvoudenní hudební dílnu. Workshop, kterého se letos zúčastní studenti hry na lesní roh a flétnu z Prahy a Police nad Metují, povedou členky souboru Trio la Musica. Jejich hudební profesionalitu ocení nejen studenti, ale všichni návštěvníci festivalu, kteří zavítají na koncert Trio la Musica 15. srpna v Heřmánkovcích.

Mimořádný hudební zážitek čeká na festivalové publikum také při závěrečném večeru v sobotu 29. srpna v klášterním kostele sv. Vojtěcha v Broumově. Sedmidílná skladba na latinské a anglické texty Requiem Eternal Light jazzového skladatele a klavíristy Karla Růžičky mistrně spojuje jazzovou hudbu a monumentální sborový zvuk v podání Kühnova smíšeného sboru. Za klavír usedne autor Karel Růžička, sólové pěvecké party přednese sopranistka Lucie Silkenová.

Celý program festivalu najdete na www.zapoklady.cz. Všechny festivalové kon-

Za poklady Broumovska

Hudební festival v kostelích Broumovska

27. 6. – 29. 8. 2015

certy začínají v 18.00 hodin. Vstupenky nejsou v prodeji, vstupné je stejné jako v předchozích letech dobrovolné a výtěžek z něj je určen na péči o kostely tzv. broumovské skupiny. Festival se může konat díky podpoře partnerů, kterými jsou MND, VEBA, textilní závody a.s. a Raiffeisen Leasing, Královéhradecký kraj, město Broumov, Benediktinské opatství sv. Václava v Broumově, Biskupství královéhradecké, Podnikatelský klub Broumovska, Dobrovolný svazek obcí Broumovsko, Region Broumovsko, ale také místní živnostníci a podnikatelé, kteří přebírají patronát nad koncerty ve svých obcích. Nejen jim, ale také řadě dobrovolníků patří poděkování za to, že již podesáté můžeme každý prázdninový sobotní poledne otevřít nový hudební poklad z programu festivalu Za poklady Broumovska.

Markéta Hlavicová

Dagmar Pecková a Štefan Margita

Festák je jen jeden

Konec prázdnin v Teplicích nad Metují již tradičně patří příznivcům lezení, dobrodružných expedic, adrenalinových zážitků a především dobrých filmů s outdoorovou tematikou, doplněných o skvělou zábavu a pohodová setkání s lidmi, kteří v sobě dál nesou odkaz zakladatele Festáku, Míry Šmída.

Do letošní filmové soutěže je přihlášena řada vynikajících snímků, takže návštěvníci Festáku, který proběhne tradičně poslední víkend v srpnu (27.–30. 8. 2015), se mají nač těšit. Konečný program je sice ještě „ve výrobě“, ale již teď je jisté, že hlavním hostem letošního ročníku bude švýcarská lezkyně Nina Caprez, která se mimo jiné těší, jak si u nás zaleze. Pokud vše dobře dopadne dorazí také slovenská lezecká legenda Peter Hámor. Ten je právě pod horou Manaslu, takže přiveze i mnoho čerstvých zážitků.

Výstava fotografií horolezce Jana Červinky, která nás zavede do historie českého expedičního horolezectví, potěší každého milovníka pěkných obrázků. A zajímavý pohledem do historie bude i slideshow indického novináře a sběratele korespondence z himálajských expedic Ashoka Tiwaryho. Jiný pohled na lezení nabídne výstava černobílých kreseb MUDr. Ludvíka Neorala, který léta pomáhal nejen s festivalovým zpravodajem.

Doprovodný program se stále rozrůstá. Letos přibude novinka, která potěší všechny mladé příznivce boulderingu. Tradiční Český pohár, který na žádost závodníků proběhne celý, včetně finále, v sobotu, se rozroste i o soutěž pro děti, které bude věnován festivalový pátek. V programu nebudou chybět ani tradiční soutěže jako Věšák, Spára, Český pohár v Tricklině, běh Teplickými skalami a mnoho dalšího. Zábavu doplní loni velmi úspěšná jóga, pletení lanových hlav, lezení pro veřejnost a venkovní promítání. Z hudebního programu jmenujme kapely Komunál, Krausberry, Schodiště, Jaksí Taksí a Fast Food Orchestra.

Kdo už tuto akci zná, ten ví, že nudit se tu rozhodně nebude a kdo ji nezná, toho srdečně zveme, protože Festák jako ten v Teplicích nad Metují, je jen jeden.

Martina Tauchmanová

Přijďte se pobavit na Broumovskou pouť!

Broumovské pouti patří termín 26.–27. června 2015. Místem konání je parkoviště u Městského úřadu a Schrollův park. Program bude opravdu bohatý.

V pátek odpoledne zahrají broumovské kapely, večer zakončí hudební skupina Mamut. Na sobotu jsme pro vás připravili poutové atrakce, prodejní stánky, soutěže pro děti a bohatý doprovodný program. V rámci doprovodného programu vystoupí „český boyband“ New Element a pražská kapela hrající svižný punkrock se saxofonem a příčnou flétnou s názvem Deliverry. Krátce po poledni bude čas patřit místní dechové ka-

pele Broumovanka. Za dětmi přijede Inka Rybářová, se kterou si malí i velcí zatancují, zazpívají a zasoutěží. Kynologický klub z Hronova předvede ve Schrollově parku odbornou ukázkou výcviku služebních psů. Své dovednosti ukáže i čtyřnohá Amálka, „členka“ Městské policie Broumov. Více informací najdete na www.broumov-mesto.cz nebo www.facebook.com/broumov.

Jitka Exnerová

Zveme vás na jubilejní 10. ročník Malého letního divadlení

Slunné prázdninové dny lákají k návštěvě divadelních představení pod širým nebem. Letošní již 10. ročník Malého letního divadlení se uskuteční ve dnech 21.–25. července 2015.

První den festivalu se můžete těšit na divadelní hru s názvem „Příběh jednoho hradu“. Zcela srozumitelná divadelní komedie, která potěší oko i duši diváka, který představení zhlédne, třeba jen koutkem oka. Děj se odehrává na jednom hradě. Vrtochy pána hradu přivádí jeho samého do komických situací při touze po výměně ženy, kterou si přivedl v nedávné době na sídlo. Hrají: Ernesto Čekan, Jarmil Škvrna, Lukáš Langmajer, Eva Kodešová, Anna Kulovaná a Karel Soukup.

Samozřejmostí je účast broumovských ochotníků. Tentokrát s francouzskou komedií „Mátový nebo citron“. Skupina herců zkouší vaudeville. Je pár dní před premiérou a nic není hotové. Technika je flegmatická, kostymérka vaří, režisérka nezvládá krizové situace. Mezi herci vzrůstá napětí. První dáma

souboru je zoufalá z mladého milovníka, nespolehlivý, neohrabaný začátečník, nicméně synáček producenta představení. Nadchází večer premiéry. Vše se mění v nezvládnutelné delirium... Na to, jak to všechno dopadne, se přijďte podívat 24. července 2015.

Poslední divadelní večer vás pobaví skvělá komedie „Svaté neřesti“ v podání divadla Artur. Dokážete si představit život bez neřestí jako je čokoláda, cigarety, alkohol, Facebook? Komický příběh o tom, co se stane, když se lidé budou chtít stát lepšími. Hrají: Bořek Slezáček, Jindra Kriegl, Braňo Polák a další.

Více na www.broumov-mesto.cz nebo www.facebook.com/broumov. V případě nepříznivého počasí se představení uskuteční v Městském divadle v Broumově.

Jitka Exnerová

85. Jiráskův Hronov – 31. července až 8. srpna 2015

Jiráskův Hronov je festival amatérského divadla ČR pořádaný nepřetržitě 85 let. Koná se v rodném města Aloise Jiráska a amatérské soubory se v Hronově prezentují již od roku 1931.

Hlavní program tvoří nejúspěšnější inscenace nominované nebo doporučené z národních druhových přehlídek, které se v průběhu daného roku konají po celé republice. Za klíčové přehlídky jsou považovány: Krajkonošův divadelní podzim Vysoké nad Ji-

zerou, Tanec, tanec... Jablonec nad Nisou, celostátní přehlídka scénického tance, Popelka Rakovník, Národní přehlídka seniorského divadla Miletín, Otevřeno Kolín, Divadelní Piknik Volyně, Šrámkův Písek, Dětská scéna Svitavy, Wolkrův Prostějov, Mladá scéna Ústí nad Orlicí, Loutkářská Chrudim a zahraniční inscenace vybrané Českým střediskem AITA/IATA.

Každoročně se v rámci festivalu konají různé semináře. Také Klub (nejen) mladých divadelníků, rozborový seminář, Problémový klub, odborné reflexe inscenací a další příležitosti k setkávání divadelníků ať vzdělávacího či společenského charakteru.

Součástí Jiráskova Hronova je denní tisk aktuálního Zpravodaje JH, ve kterém se čtenář dozví plánovaný program, reakce a názory diváků na proběhlé inscenace, nechybí ani recenze odborných lektorů a fotografie z odehraných představení. Zpravodaj

je možné získat v elektronické podobě na webových stránkách města Hronova. Ten, kdo dává přednost papírové podobě si ho může zakoupit ve speciálně zbudovaném informačním centru Jiráskova Hronova. Zde jsou mimo jiné k dostání upomínkové předměty s logem daného ročníku JH a informace k probíhajícímu festivalu.

Rozsah hlavního programu letošního festivalu je vymezen maximálně 24 inscenacemi nebo programovými celky složenými z menších jevištních útvarů. V tomto vymezení se počítá s účastí maximálně 2 zahraničních souborů. Na konkrétní názvy těchto nejlepších nominovaných a doporučených divadelních souborů a představení si budete muset počkat až do 6. července, to totiž končí poslední z přehlídek – Loutkářská Chrudim a poté již tým organizátorů začne dnem i nocí pracovat na konečné podobě celého programu 85. Jiráskova Hronova.

Kromě hlavního programu probíhá také tzv. doplňkový program. Umělci různých zaměření vystoupí v parku A. Jiráska, na hronovském náměstí i v ulicích města.

Všichni jste srdečně zváni k nám do Hronova a jistě se máte na co těšit!

Dita Poláková

Na skok k sousedům

Teplicko-adršpašská třiatřicítka

Letos 19. září 2015 to bude již po šestadvacáté, co se v prostředí Adršpašsko-teplických skal půjde turistický pochod Teplicko-adršpašská 33.

Zakladateli a po dlouhou dobu hlavními organizátory byli Ivan Cohla a Jan Schejbal, kteří pod MNV Teplice nad Metují – komisi pro mládež a tělovýchovu zorganizovali v roce 1977 jeho první ročník. Ivan Cohla na začátku vzpomíná takto: „Neměli jsme vůbec žádné zkušenosti s pořádáním turistického pochodu. Řekli jsme si ale, že turistický pochod jednoznačně do lokality Adršpašsko-teplických skal patří. Jak se to dělá, jsme se snažili zjistit u sousedním, již zavedeném pochodu – Broumovská šlapota. Po roce příprav jsme 3. září 1977 zorganizovali první ročník. Hned na poprvé přišlo 216 turistů.“

Od samého začátku byly plánovány dvě trasy. Dlouhá třiatřicítka a krátká šestnáctka. Jubilejní desátý ročník v roce 1986 navíc mimořádně přinesl i padesátikilometrovou trasu. Rekord v počtu startujících padl v roce 1982, kdy se zúčastnilo 1 087 turistů. „To už jsme to ale dělali ve velkém. Jen pořadatelů na tuto akci bylo kolem padesáti. Byla to krásná léta,“ dodává Ivan Cohla.

16. ročník turistického pochodu se šel 5. září 1992 a pak nastala dlouhá odmlka.

Na turistickou tradici navázal až po 14 letech obnovením pochodu jeho 17. ročník, který se šel posledního září 2006. Znovuzakladatelkou této akce byla Martina Taučmanová z infocentra v Teplicích. Od roku 2010 pořádá tuto akci občanské sdružení Spolek RADOST, který se i nadále snaží organizovat pochod tak, aby byl nejen kvalitní, ale i dobře hodnocen jeho účastníky a zároveň propagoval náš krásný kraj Broumovska. Počty účastníků jsou toho vypovídajícím hodnocením.

Rekapitulace loňského ročníku

Na startu se v loňském roce sešlo 947 účastníků z celé České republiky, Slovenska a Polska. Nejvzdálenějšího účastníka evidujeme z USA. Více účastníků tento turistický pochod navštívilo už jen v roce 1981 (82 účastníků) a v roce 1982 (1082 účastníků).

Veškeré trasy, krom trasy nejkratší, vedly přes nejvyšší bod Adršpašsko-teplických skal – vrch Čáp (786 m n. m.), kde proběhlo slavnostní otevření nově rozhledny.

Tuto rozhlednu otevřelo Město Teplice nad Metují s příspěvním evropské dotace administrované Svazem cestovního ruchu BRANKA a Euroregionem Glacensis.

Pro děti byl na nejkratší osmikilometrové trase přichystán pohádkový les s pěti zastávkami se známými postavami – vodníkem,

vílou, čarodějnicí, Krakonošem a Červenou karkulkou.

V rámci doprovodného kulturního programu odpoledne vystoupila country kapela Slavenáci, písničkář Pavel Dobeš a večer rocková kapela Adept Blues Band. Celý večer se tak nesl ve velkém stylu a věříme, že jste si jej stejně jako celý pochod užili!

Co nového v letošním ročníku?

Start letošního ročníku je průběžný, od 8:00 do 9:30 (start 50km trati od 6:00) a to z koupaliště v Teplicích nad Metují dne 19. 9. 2015.

Bude připraveno pět pěších tras (TA 8 – dětský pohádkový les, TA16, TA25, TA33, TA50), a dvě trasy cyklistické (CYK-LO30 a CYKLO 50).

Startovné na místě 33 Kč, pro děti do 12 let zdarma. Zapsat můžete i své čtyřnohé miláčky.

Na cestu každý startující opět dostane

malé občerstvení, bude vybaven propozicemi s popisem aktuálních a zbrusu nových tras a přehlednou mapou. Všechny trasy budou dodatečně vyznačené naším značením. Po zdolání vytyčené trasy každý dostane v cíli diplom a ručně vyráběnou keramickou medaili. V areálu koupaliště bude připraven doprovodný program, bohaté občerstvení, bude hrát živá country kapela, pro maminky bude opět přítomna výtvarná dílna Bosorka a pro děti skákací hrad. Od 18 h, po oficiálním ukončení pochodu, proběhne v areálu koupaliště taneční zábava.

Pokud tedy máte chuť strávit příjemné chvíle v krásném prostředí Adršpašsko-teplických skal, neváhejte a přijďte se přihlásit ke startu Teplicko-adršpašské 33.

Akce se bude konat za každého počasí. Veškeré informace a přehled tras na www.ta33.cz. Staňte se fanoušky na: www.facebook.com/TeplickoAdršpaška33

Pavel Borna

Obec Žďár nad Metují ve spolupráci s TJ Sokol, SDH a občané obce Vás srdečně zvou na

Svatojánský jarmark

v sobotu 20. června 2015
9:00–16:00 h

na návsi obce, na „Rovinkách“,
u staré kovárny,
u hasičské zbrojnice

Program:

zahájení: na návsi v 9:00 hodin

program: vystoupení dětí ze Základní školy Žďár nad Metují
vystoupení s živým hadem
kouzelnické vystoupení
pro děti lezecká stěna, malování na obličej
přivítání účastníků akce „Běh z Police do Police“
hudební a kulturní vystoupení
vystoupení Ohňová show

večer: zábava se skupinou Ledvin Stones

Změna programu vyhrazena!

Na bývalém koupališti bude probíhat výlov a opékání ryb.

U kovárny bude posezení s hudbou Kamarádi osady 5/ Polická pětká.

K vidění bude práce kovářů, řezbářů, kameníků, dále práce perníkářek, cukrářek, paličkování krajek, výroba šperků. Těšte se na sýry z ovčí farmy, med a další dobroty.

Za kovárnou se bude konat výstava vojenské historické i současné techniky.

Možnost prohlídky staré kovárny.

Občerstvení po celý den!

PŘEHLED KULTURNÍCH A DALŠÍCH SPOLEČENSKÝCH AKCÍ V REGIONU BROUMOVSKA

květen – říjen 2015

1. - 3. 5. a 8. - 10. 5. 2015

KVĚTINOVÝ VÍKEND V MUZEU

Muzeum papírových modelů
Dva prodloužené květnové víkendy
nabídneme návštěvníkům Muzeum
papírových modelů bohatý doprovodný
program. Těšte se na hry s papírem pro celou
rodinu!

2. 5. od 10:00

Jarní vyjížďka ve westernovském stylu

Chata pod Korunou Martínkovice.

7. 5. od 11:00 hodin

Seminář pro pedagogy a ekopedagogy

Environmentální aspekty potravin.
Areál broumovského kláštera.

8. 5. od 14 hod.

Koncert v parku Alejka

Pořadatel: Město Broumov.

8. - 10. 5.

Broumovská klávesa

5. ročník mezinárodní klavírní soutěže
mladých talentů.

15. 5. od 18 hod.

Letem světem – cestopisná beseda

Konferenční sál IC Broumov.

16. 5. od 09:30

Májový jarmark

Náměstí v Teplicích nad Metují.

16. 5. od 15 hod.

Kráska a zvíře – divadelní představení

Městské divadlo v Broumově.

17. 5. od 14 hod.

Broumovanka – koncert dechové hudby.

KD Střelnice Broumov.

23. 5. 2015 od 8:30 hodin

0. ROČNÍK POLICKÉ ZELŇAČKY

Náměstí v Polici nad Metují
Snad každý má svůj recept na zaručeně
nejlepší polévku, omáčku, moučník. První
ročník soutěže na polickém náměstí ukáže,
kdo skutečně umí uvařit tu nejlepší zelňačku
na Policku!

27. 5. od 19:00

Artcafé – Jiří Černá o Bobu Dylanovi

Další z koncertů v rámci pořadu Artcafé –
Kreslírna klášterního gymnázia.

28. 5. od 18:00

Dialog Café – Zdeněk Kratochvíl a archaické řecké filozofii

Kreslírna klášterního gymnázia v Broumově.

29. 5. od 19 hod.

Noc kostelů

Kostel sv. Ducha v Broumově.

30. 5. 2015 po celý den

DEN ŘEMESEL

areál kláštera a staré školy Dřevěnky
Ukázky starých řemesel jako například kovář,
truhlář, brašnář, tkalec, přadláč, švadlena,
pradlena, stříhání ovcí, klempíř, výroba
březových košťat, pletení košíků a mnoho
dalších. A mnohé si budete moci i vyzkoušet!
Pochutnáte si na domácích koláčích, pečeném
selátku a mnoha dalších laskominách!

31. 5. od 13:00

Dětský den

Hřiště TJ Slavoj v Teplicích nad Metují.

Červen

7. 6. od 14 hod.

Broumovanka

KD Střelnice Broumov.

12. - 13. 6.

Silver Rocket Summer Soulkostel

Kaplička u Verněřovické studánky,
Verněřovice.

13. 6.

Oslavy 25. výročí založení ZUŠ

Základní umělecká škola, Kolárovo divadlo
a náměstí v Polici nad Metují
Den otevřených dveří ZUŠ, festival
dechových orchestrů, koncert učitelů
ZUŠ.

13. 6. od 07:00

Putování Broumovskem

21. ročník turistických pochodů.
Stadion Opočenského – Broumov.

14. 6. - 2. 8.

Petr Dub vystavuje v Galerii Dům.

Do prostor Galerie Dům připravuje
projekt s názvem Estetika svádění.
Kláštérní zahrada v Broumově.

19. 6. 2015 od 19:00 hodin

DVOŘÁKŮV FESTIVAL – kapela DOCUKU

areál u lyžařského vleku nebo sál Pellyho
domů (v závislosti na počasí)
Koncert 6-ti členné hudební formace, která
hraje svižné melodické písničky na pomezí
folkloru a bigbítu. V únoru 2014 získali
zlatou desku za 6000 prodaných nosičů a také
byli nominováni na cenu „Anděl 2013“
v kategorii Worldmusic.

20. 6. od 13 hod.

Broumovská kytara – tradiční hudební festival

Dětské hřiště v Broumově.

20. 6. 2015

Běh z Police do Police a Svatojánský jarmark – 6. ročník

Police nad Metují, Žďár nad Metují
Běh z Police do Police je recesistickou akcí,
jejímž posláním je zavzpomínat na staré časy
– časy, kdy obyvatelé Policka utíkali s těžkými
kufry na vlakové nádraží, které je od města
Police nad Metují vzdálené cca 3 km.
Účastníci – závodníci jsou oděni v dobových
kostýmech a plní adrenalinu se snaží pokořit
svůj cíl s co možná nejlepšími výsledky. Poté
dojedou vlakem do Žďáru nad Metují, kde se
koná Svatojánský jarmark.

26. 6.

Divadlo Kačeří Lachov – Sluha dvou pánů

Lachov, Teplice nad Metují.

26. - 27. 6.

Broumovská pouť

Schrollův park v Broumově.

27. 6. od 18:00

Zahajovací koncert festivalu Za poklady Broumovska

Verněřovice
Dagmar Pecková, mezzosoprán
Štefan Margita, tenor
Václav Mácha, klavír
Kostel sv. Michaela ve Verněřovicích.
Vstupné dobrovolné.

červenec

1. 7. - 26. 8. 2015

Terasa Pellyho domů

O letních prázdninách již po páté ožije
unikátní místo v Pellyho domech na náměstí
v Polici nad Metují. Čekají na Vás tři výstavy,
zajímavé přednášky, besedy nebo třeba letní
kino.

2. 7. - 5. 7. 2015

Czech Mountainbike Trilogy

Teplice nad Metují, Městský park.

Cyklistické rodiny, pozor!

Přijměte naše pozvání do
Orlického cyklo a inline
království, které se na-
chází v Orlických horách
a Podorlicku a je plné
vynikajících cyklotras,
cyklostezek a inline teré-
nů. O letoš-
ních prázd-
ninách se do procvičování
svého těla zapojili i místní
celebrity, jakými jsou **prin-
cezna Kačenka**, vládkyně
Orlických hor, **Pepík Zil-
var z rychnovského chu-
dobince** či **Orlická cyklo**

a **inline královna** a připravili pro vás **pět
zbrusu nových geolokačních her**, díky
kterým všem předvedete svou cyklozdat-
nost a zapojíte se do soutěže o hodnotné
ceny.

Vybírat můžete z Kačenčiny hřebeno-
vé trasy, putování pro Rychnovsku ze Silva-
rem, či objevování života české šlechty na
řece Orlici. Nechybí ani 2 trasy, kterými vás
provede samotná cyklo a inline královna,
jenž si z vás udělá své pomocníky.

Na webových stránkách **www.kra-
lovstviorlickce.cz** si stáhnete speciální
aplikaci do svého chytrého telefonu. Až
dorazíte na místo, kde některá z her začí-
ná, automaticky se vám všechny potřebné

informace načtou, vykoukne na vás prů-
vodce a ten vám po celé cestě bude říkat, co
máte a nemáte dělat, kudy jet a kudy určitě
nejet. Nezapomeňte na bezpečnosti a hlav-
ně radost z jízdy. Vždyť Orlické hory a Po-
dorlicko v létě, je to nejlepší, co vás mohlo
napadnout.

21. 7. - 25. 7.

**Malé letní divadlení
– divadelní festival**

Kostelní náměstí v Broumově.

4. 7. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Kubelíkovo trio
SHIZUKA ISHIKAWA – housle
KVITA BILINSKÁ – klavír
KAREL FIALA – violoncello
Kostel sv. Anny ve Vižňově.
Vstupné dobrovolné.

8. 7. 201, 22. 7.
a 12. 8. 2015

Večerní prohlídka muzea

Muzeum papírových modelů
Police nad Metují
Prohlédněte si expozici za nočního
osvětlení.
Pro zájemce bude k dispozici průvodce.

11. 7. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Petr Nouzovský, violoncello
Ladislav Horák, akordeon / bandoneon
Kostel sv. Markéty v Šonově.
Vstupné dobrovolné.

16. 7. - 19. 7.

Orientační běh

Teplce nad Metují.

18. 7. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Julie Svěcená, housle
Václav Mácha, klavír
Kostel sv. Jiří a Martina v Martinkovicích.
Vstupné dobrovolné.

25. 7. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Engelgard Quartet
Stamicovo kvarteto
Kostel sv. Jakuba Věštího v Ruprechticích.
Vstupné dobrovolné.

25. 7. od 13:00

**RockMánie
Hejtmánkovice**

3. ročník multižánrového festivalu
na fotbalovém hřišti
v Hejtmánkovicích.

25. 7. 2015 od 19:30

Country Bá

Teplce nad Metují - Zdoňov náves.

Srpen

1.8. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Dvořákovo trio
Jan Fišer, housle
Tomáš Jamník, violoncello
Ivo Kahánek, klavír
Kostel sv. Máří Magdalény v Božanově.
Vstupné dobrovolné.

8. 8. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Ivan Vokáč, violoncellový recitál
Kostel sv. Barbory Otovice.
Vstupné dobrovolné.

8. 8. od 20:00

**Taneční zábava
NANOVOR**

Fotbalové hřiště
v Teplcích nad Metují.

15. 8. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Trio La Musica
Marta Korduljak, flétna
Zuzana Ržounková, lesní roh
Daniela Valtová – Kosinová, klavír

15. 8. od 15:00

BigBoš Křinice

Tradiční festival konaný na statku č. p. 6
v Křinicích.
Kostel Nejsvětější trojice v Hejtmánkovicích.
Vstupné dobrovolné.

22. 8.

**ROCKSTOCK
– hudební festival**

Dětské hřiště v Broumově.

22. 8. od 18:00

**Koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Daniela Valtová Kosinová, varhany
Marek Zvolánek, trubka
Kostel sv. Vavřince v Teplcích nad Metují.
Vstupné dobrovolné.

29. 8. od 18:00

**Závěrečný koncert festivalu
Za poklady Broumovska**

Karel Růžicka: Requiem – Eternal Light
Kühnův smíšený sbor
Marek Vorlíček, dirigent
Lucie Silkenová, soprán
Karel Růžicka, klavír
Přemysl Kšica, varhany
Klášteřínský kostel sv. Vojtěcha v Broumově.
Vstupné dobrovolné.

14. – 16. 8. 2015

Polická pouť

Tradiční akce s pouťovými atrakcemi
a bohatým doprovodným programem.

22. 8. od 10:00

**Okolo Broumova – 5. ročník
½ maratonu MTB**

Cyklistický závod v Hejtmánkovicích.

22. 8. 2015 od 16:00 do 19:00 hodin

**In-line bruslení v Petrovických
zátáčkách**

Vychutnejte si jízdu na in-line bruslích,
koloběžkách apod. Akce se koná pouze za
příznivého počasí. Po celou dobu konání
akce je silnice uzavřena pro automobilovou
dopravu. Pohyb po komunikaci na vlastní
nebezpečí!

27. – 30. 8.

**32. ročník Mezinárodního
horolezeckého filmového
festivalu**

Tradiční festival v Teplcích nad Metují.

září

5. 9. 2015

Strašidelný klášter

Areál kláštera, Police nad Metují
Tradiční akce pro „odvážné“ všech věkových
kategorií.

4. 9. – 6. 9. 2015

**11. Regionální zahrádkářská
výstava**

Teplce nad Metují, park – škola.

11. 9. 2015

Koncert Věry Martinové

areál u lyžařského vleku nebo Kolárovo
divadlo (v závislosti na počasí)
Koncert této nestárnoucí české zpěvačky.

12. 9. 2015

**Specialized Rallye Sudety
– tradiční závod horských kol**

Teplce nad Metují, náměstí.

19. 9. 2015

Teplíčko-adršpašská 33

Teplce nad Metují, koupaliště.

28. 9. od 10 hod

Svatováclavské slavnosti

Mírové náměstí v Broumově.

říjen

17. 10. od 15 hod.

Strašidelný mlýn

Městské divadlo v Broumově.

30. 10.

Strašidelná Alejka

Park Alejka v Broumově.

říjen – listopad 2015

68. POLICKÉ DIVADELNÍ HRY

Zveme příznivce divadla na Polické divadelní
hry, které se budou konat v říjnu a listopadu.
V programu představení budou 4 ochotnická
a jedno profesionální divadlo.

**Podrobnější informace naleznete
na webových stránkách:**

 **NAŠE
BROUMOVSKO**

www.nase.broumovsko.cz

Vydává SDMB o. p. s. - Společnost pro destinační management Broumovska o. p. s., náklad 10 000 ks.

Odpovědný redaktor: Markéta Hanušová. Fotografie použité ve vydávaném čísle: René Herzán (1), archiv IC Adršpach (2), archiv Teplické skály (3, 6, 8, 20, 27), Klášter Broumov (4, 5, 11), archiv SDMB o. p. s. (6, 12 - 13), Oldřich Jenka (8), Pavel Bureš (25), archiv obec Božanov (9), archiv IC Broumov (9, 16, 28), Arne Šubrt (14), archiv Muzeum Papírových modelů (16), archiv Důl Jan Šverma o. p. s. (17), archiv Grosshof (18), . Lech Kwartowicz (19), archiv Valbříška (24), archiv Police nad Metují (25), archiv festivalu Za poklady Broumovska (26), archiv IC Hronov (28), archiv Teplíčko-adršpašská 33 (29), archiv obce Žďár nad Metují (29).

Společnost pro destinační management Broumovska byla založena z iniciativy města Broumova, Teplíc nad Metují a Meziměstí, Podnikatelského klubu Broumova a Agentury pro rozvoj Broumovska pro péči o strategický rozvoj cestovního ruchu.

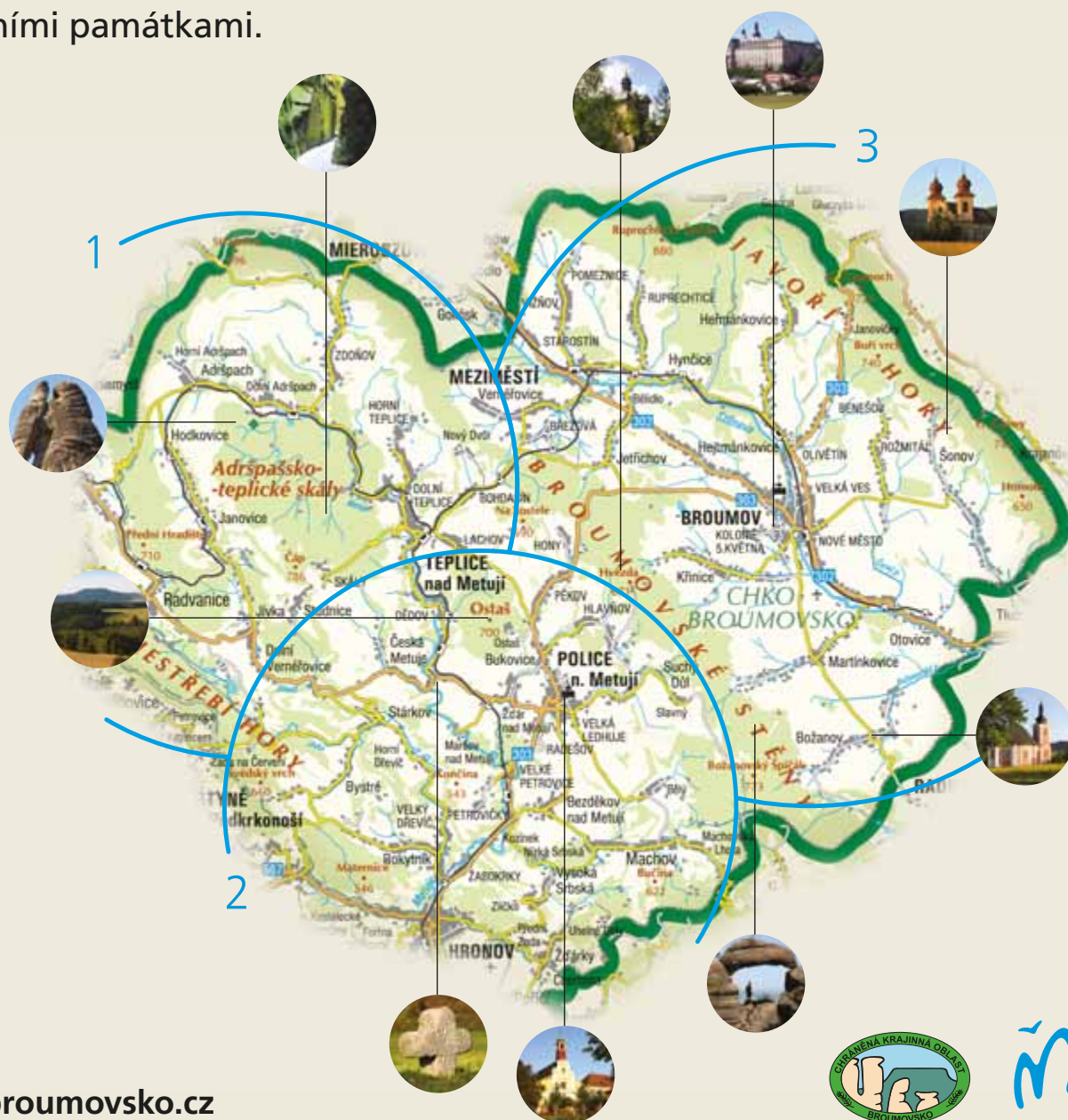
Grafický koncept DTP a zlom: Helis s. r. o..

**Vyrobeno
ve spolupráci**

REGION BROUMOVSKO

Navštivte romantická skalnatá zákoutí **Teplicko-adršpašska** (1), malebná údolí a příkré svahy **Policka** (2) či tichou **Broumovskou kotlinu** (3) s mnoha unikátními barokními památkami.

www.broumovsko.cz

REGION
BROUMOVSKO
CZECH REPUBLIC

Informační centrum
Broumov

Internet:
www.broumov-mesto.cz

Telefon:
491 524 168

Informační centrum
Police nad Metují

Internet:
www.policko.cz

Telefon:
491 421 501

Informační centrum
Teplice nad Metují

Internet:
www.teplickeskaly.com

Telefon:
491 581 197

Informační centrum
Adršpach

Internet:
www.skalyadrspach.cz

Telefon:
491 586 012

www.broumovsko.cz